

ยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

คำนำ

ตามที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ และได้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙ นั้น คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ จึงได้พิจารณาผลการดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๔ ปีที่ผ่านมา พร้อมกำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานขององค์กรในช่วงระยะเวลา ๕ ปีต่อไป ซึ่งในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และให้สภาเกษตรกรจังหวัดทุกจังหวัดนำยุทธศาสตร์ไปประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานต่อไป ต่อมาในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

หวังว่าเอกสารยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นี้ จะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกสภาเกษตรกร พนักงานสำนักงานฯ คณะผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสภาเกษตรกร ตลอดจนภาคีภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปทิศทางเดียวกันให้บรรลุเป้าหมาย

คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์
การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ

พฤษภาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก-ฉ
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์	๑ - ๒
๑.๒ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร	๒ - ๑๗
๑.๓ กรอบแนวคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนา	๑๘ - ๒๑
ส่วนที่ ๒ ประเมินสถานการณ์ขององค์กรและผลการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	
๒.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร	๒๒ - ๒๙
๒.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร	๒๙ - ๓๕
๒.๓ ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	๓๖ - ๗๗
ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	
๓.๑ วิสัยทัศน์	๗๘
๓.๒ พันธกิจ	๗๘
๓.๓ เป้าหมาย	๗๙
๓.๔ ตัวชี้วัด	๗๙
๓.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๘๐ - ๕๕
๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถ การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม	๘๖ - ๙๐
๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกรองค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย	๙๑ - ๙๔
๓.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้า ของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม	๙๔ - ๙๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ ๔ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	๑๐๐ - ๑๐๒
ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๑๐๓
ภาคผนวกที่ ๑ การแปลงยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ	๑๐๔ - ๑๑๑
ภาคผนวกที่ ๒ สรุปโครงการที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๑๑๒ - ๑๒๐

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สรุปลงสาระสำคัญของยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

จากการประเมินสถานการณ์ขององค์กร และผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ โดยประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์มีดังนี้

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

๑) โครงสร้างขององค์กร มี ๒ ระดับ ได้แก่ สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดกลไกการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๑๕ คณะ และสภาเกษตรกรจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหในพื้นที่ ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่แต่ละจังหวัด นอกจากนี้ยังดำเนินการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ เพื่อสามารถดำเนินงานได้ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอต่างๆ รับข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรส่งต่อให้แก่หน่วยงานรับผิดชอบช่วยแก้ไขปัญหากลางขึ้นบน และในขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสภาเกษตรกรจังหวัดลงสู่เครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบลและอำเภอด้วย

๒) ระบบการปฏิบัติงาน ระบบการปฏิบัติงานมีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ คณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๑๕ คณะ สภาเกษตรกรจังหวัด คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบลและอำเภอ โดยมีการสื่อสารข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนด้านการเกษตรจากพื้นที่สู่สภาเกษตรกรแห่งชาติ และจากสภาเกษตรกรแห่งชาติลงสู่คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบลและอำเภออย่างเป็นระบบ โดยมีสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดทำหน้าที่เลขานุการ และรับผิดชอบงานด้านธุรการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดแล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ

๓) **งบประมาณ** สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เพิ่มขึ้นตามลำดับ จาก ๔๗๐ ล้านบาท ๕๙๓ ล้านบาท และ ๖๑๔ ล้านบาท โดยที่ผ่านมามีงบประมาณเหลือปีละประมาณ ๑๐๐ ล้านบาทเศษ เพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณต่อไป ในขณะที่ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ติดตามเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล หากสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ไม่มีเงินเหลือ หรือมีเงินเหลือน้อยจะทำให้การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ต้องดำเนินการด้วยความประหยัด

๔) **บุคลากร** ปี ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สรรหาบุคลากรบรรจุแต่งตั้งในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รวม ๔๙๒ อัตรา โดยมีการกำหนดกรอบอัตรากำลังจังหวัดเล็ก กลาง ใหญ่ จังหวัดละ ๖, ๗ และ ๘ คน ตามลำดับ แต่การสรรหาบรรจุแต่งตั้งในช่วงแรกตามบทเฉพาะกาลของข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นการเร่งสรรหาบุคคลมาปฏิบัติงาน พนักงานจึงมาจากหลากหลายหน่วยงาน วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ต้องมาศึกษาเรียนรู้ สร้างความเข้าใจการปฏิบัติงานร่วมกันในทิศทางเดียวกัน นอกจากนั้นยังมีช่องว่างระหว่างพนักงานที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป กับพนักงานที่จบปริญญาตรีบรรจุใหม่ ซึ่งจะเกิดปัญหาการเติบโตขาดช่วงรับตำแหน่งแทนจากผู้เกษียณอายุ อีกทั้งขาดแคลนพนักงานที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านสารสนเทศ กฎหมาย และทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

๕) **วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙**
สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ไว้เดิม ๔ ยุทธศาสตร์ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีการเพิ่มอีก ๒ ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ : สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันของเกษตรกร มุ่งสร้างความเป็นธรรมและมั่นคงในอาชีพเกษตรกร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- ๓) บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน
- ๔) สร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร
- ๕) สภาเกษตรกรรวมใจ ปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
- ๖) การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อปฏิรูปเกษตรกรรม

๖) เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เข้าอาคารวชิราวุธสรณ์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นที่ทำการสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รวมทั้งได้รับ โอนอุปกรณ์สำนักงานบางส่วนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาได้มีการเช่ายานพาหนะ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำนักงานเพิ่มเติม ในส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดส่วนใหญ่ได้ใช้ ห้องในศาลากลางจังหวัดเป็นที่ทำการ รวมทั้งได้รับโอนเครื่องมืออุปกรณ์จากสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัด ได้รับยานพาหนะที่สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติจัดสรรให้ และจัดหา เครื่องมืออุปกรณ์เพิ่มเติม ซึ่งเครื่องมืออุปกรณ์พอเพียงแก่การใช้ปฏิบัติงาน

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

๑) สภาพเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของ ประเทศไทย จากเดิมที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับเปลี่ยนไปตามเศรษฐกิจโลก “ที่พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ และวิกฤตในกลุ่มประเทศยูโรโซน นอกจากนี้ ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยที่สำคัญ เช่น จีน ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และอเมริกา เศรษฐกิจจะลดตัวลงด้วย ทำให้การนำเข้าวัตถุดิบสินค้าเกษตรจากไทยลดลง ดังนั้นภาคการเกษตรของไทยควรปรับตัวมุ่งสู่การแปรรูปวัตถุดิบเกษตร เป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าก่อนส่งออก

๒) นโยบายรัฐบาล

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร เช่น ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ โดยการพัฒนาวัตถุดิบ และกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาทางนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อาหารไทย บนพื้นฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ส่งเสริมการวิจัยแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตร และแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้มีนโยบายรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่านโยบายรัฐบาลสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมบทบาทของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจรับซื้อผลผลิต การแปรรูป และส่งออกแล้วแต่กรณี ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๓) เทคโนโลยีและนวัตกรรม

จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙) ระบุว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลก เปลี่ยน จากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะจะกระทบการดำรงชีวิตของคน ทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ในขณะที่ประเทศไทยมีจุดอ่อนด้านเศรษฐกิจ มีผลผลิตทางการผลิตต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก มีสัดส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมากและการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนวิจัยและพัฒนายังมีน้อย การวิจัยดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

๔) ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย

สภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้มีการประสานขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นปีที่เริ่มรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เริ่มประสานงานกับหน่วยงานอื่น ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีการประสานร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นเพิ่มมากขึ้น ทั้งในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ส่วนกลางและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด เช่น ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และปีงบประมาณ ๒๕๕๙ หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดมากขึ้น เริ่มทำให้เกษตรกร หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรของเอกชน เห็นประโยชน์และเข้ามามีความร่วมมือกับสภาเกษตรกรเพิ่มขึ้นโดยลำดับ

๕. กฎหมาย/พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

กฎหมายของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบด้านการเกษตร เป็นกฎหมายที่วางกรอบแนวทางดำเนินการในแต่ละหน่วยงาน ส่วนพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม โดยวางกรอบอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดไว้อย่างกว้างๆ ขาดกลไกทางกฎหมายและระเบียบราชการที่จะผลักดันให้มีการประสานและปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ “สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันแกนหลัก ประสานการพัฒนาภาคเกษตรกรรม มุ่งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งในอาชีพ”

เป้าหมาย เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรเป้าหมายได้รับการพัฒนา อาชีพเป็นเกษตรอุตสาหกรรม ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๗ ต่อปี

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ และ ๑๒ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหา นำปัญหามาวิเคราะห์ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และเสนอหน่วยงานรวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยรวดเร็ว

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ การใช้เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ในการสำรวจ จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ พัฒนาบุคลากร พนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกรและเครือข่าย ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กร และการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรม รวมทั้งการสร้างเครือข่าย

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ ติดตามและร่วมดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ การจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรรายสินค้า รวมทั้งการสร้างเครือข่าย

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปขั้นต้น และ SME เกษตร

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมขั้นสูง

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์

หลักการและเหตุผล

ตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ และหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรกรุงเทพมหานครและให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยในช่วงบทเฉพาะกาล ๒ ปีนี้ ดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการจัดเลือกตั้งให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ รวมทั้งเตรียมความพร้อมสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเบื้องต้น ต่อมาหลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาล สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รับมอบภารกิจจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มุ่งเตรียมความพร้อมก่อนขับเคลื่อนงานต่อไป มีการสร้างกลไกดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๑๕ คณะ ซึ่งได้จัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบด้วย ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการจัดสินค้าของเกษตรกร** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรระดับชาติจากล่างสู่บน** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างความมั่นคง มั่นคงและยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม** และ**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อการปฏิรูปเกษตรกรรม** ในการนี้สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดชุดแรก ได้ดำเนินงานจนถึงปลายปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติฉบับแรกดังกล่าว ประกอบกับช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการเกษตร คณะกรรมการ

ด้านยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ จึงศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้วเสนอต่อที่ประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้สภาเกษตรกรจังหวัดนำไปหาหรือแนวทางการดำเนินงานต่อไป ซึ่งประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกรและเครือข่าย ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้เป็นแนวทางดำเนินงาน โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในพื้นที่

๑.๒ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร

การจัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นี้ ยึดการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ โดยเชื่อมโยงกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙) ซึ่งรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ริเริ่มจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศในอนาคตที่ชัดเจน เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ตลอดจนแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) อีกทั้งเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญของแผนฉบับต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๑ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) วางเป้าหมายให้ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูงระดับ ๑๒,๓/๓๕ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อคนต่อปี จึงต้องมุ่งเน้นยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรม ในการเพิ่ม

ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตร และบริการ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร ซึ่งมีแนวทางที่เกี่ยวกับภาคการเกษตร ดังนี้

๑.๑) พัฒนาภาคการผลิตและบริการ ด้วยการเสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อสร้างรายได้ และความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง

๑.๒) พัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล พัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และกลุ่มประชาชน เกษตรกรในชุมชนให้เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งให้สามารถพึ่งพาตนเอง

๑.๓) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรมมุ่งใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและบริการ และการพัฒนาประเทศ

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในครรภ์และต่อเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต วัยเรียนมีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ วัยรุ่น/นักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่และร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมและวัยแรงงาน ให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานตามหลักการงานที่มีคุณค่า เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อให้สามารถจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว

๓. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม

ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ปรับเปลี่ยนจากสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมเสมอภาคและเป็นธรรม เป็นสังคมที่คนอยู่กันได้อย่างมีความสุขอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางการสร้างความมั่นคงปลอดภัย และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรม ทั้งในด้านการบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน

ทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาทิ การเข้าถึงปัจจัยการผลิต การปฏิรูปที่ดิน การถือครองที่ดิน

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๑) จัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนินการปกป้องรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด เร่งรัดการปลูกไม้โดยเลียนแบบระบบธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ มีระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้ นำระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อบริหารจัดการ

๔.๒) วางระบบการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ กลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน และแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพื่อขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการผันน้ำ โดยขุดลอกร่องน้ำและแหล่งน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ควบคู่กับการกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง การพัฒนาคลั่งข้อมูลระบบพยากรณ์ การปรับปรุงองค์กร และกฎหมาย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

๑.๒.๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ยี่ดวิสัยทัศน์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ในแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ดังนี้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ทั้งนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แนวทางการพัฒนา

๑.๑) เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ ใ้ดูแล สร้างโอกาสการมีที่ดินทำกินของตนเองและยกระดับรายได้ โดยรับเข้าไปสนับสนุนการมีที่ดินทำกินอย่างยั่งยืนในรูปแบบที่ครบวงจร ตั้งแต่การจัดสรรที่ดินอย่างมีเงื่อนไข เพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะความชำนาญ การจัดสรรเงินทุนเพื่อประกอบ

อาชีพอย่างทั่วถึง การขยายโอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร สารสนเทศและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และการสนับสนุนด้านการตลาด ตลอดจนส่งเสริมทักษะการบริหารเงิน เพื่อให้สามารถจัดการรายได้ เงินทุน และหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๒.๑) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ด้านการพัฒนาภาคการเกษตร ได้แก่
๒.๑.๑) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น

๒.๑.๒) สร้างและถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนา ปัจจัยการผลิตพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และผลิตภัณฑ์เกษตร รูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และความหลากหลายของสินค้า รวมทั้งพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๑.๓) ยกกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร และอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

๒.๑.๔) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อาหาร อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกร และการรวมกลุ่มให้เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และทำการประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง

๒.๑.๕) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๑.๖.) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตร และสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตรให้มีความแม่นยำสามารถนำมาใช้วางแผนด้านการเกษตร ผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือดำเนินนโยบายบัณฑิตคืนถิ่น การจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ เพื่อสร้างเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถในการยกระดับการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริหารจัดการ ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๓. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๓.๑) การรักษา ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความสมดุลการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม โดยอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปกป้องทรัพยากรทางทะเลและป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

๓.๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำต้นทุน และระบบการกระจายน้ำให้ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน และการจัดการฝายโดยชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำต่อหน่วยในการผลิตให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น โดยปรับเปลี่ยนชนิด วิธีการ หรือรูปแบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่เก็บกัก และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของตลาด

๓.๓) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต และลุ่มน้ำสำคัญอย่างครบวงจร โดยลดการเกิดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

๓.๔) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน

๓.๕) พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทบทวนแก้ไขกฎหมาย โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนเพื่อคุ้มครองสิทธิชุมชน วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยบนพื้นที่ต้นน้ำหรือพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

๔.๑) เร่งส่งเสริมการลงทุน วิจัยและพัฒนา และผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม โดยเร่งรัดการถ่ายทอดผลงานวิจัยและพัฒนา และเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๔.๒) ด้านการบริหารจัดการ สนับสนุนให้มีการทำวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

๕.๑) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง

๕.๑.๑) **ภาคเหนือ** พัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างมูลค่าสูง โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๑.๒) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจน สู้เป้าหมายการพึ่งตนเอง โดยเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๑.๓) **ภาคกลาง** พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้มีความทันสมัย เป็นสากล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคกลางเป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของประเทศ

๕.๑.๔) ภาคใต้ พัฒนาเป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย โดย เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตรให้เติบโตเต็มศักยภาพของห่วงโซ่คุณค่า เพื่อสร้างรายได้ ให้กับพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งวางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้น น้ำของภาค

๑.๒.๓) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) โดยได้ กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิต เกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ซึ่งประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร แนวทางการพัฒนา

๑.๑) ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการ สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำ การเกษตรให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร องค์กร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบัน เกษตรกร

๑.๒) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ด้วยการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตร โดยสร้างต้นแบบ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประสบผลสำเร็จ และประชาสัมพันธ์ให้คนรุ่นใหม่รับรู้ ปลูกฝังค่านิยมทำ การเกษตร บรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นทางเลือกให้แก่เยาวชนตั้งแต่ระดับอนุบาล ขึ้นไป สร้างระบบสวัสดิการให้แก่เกษตรกร ปรับโครงสร้างหนี้สินเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และ เป็นแผนระยะยาว

๑.๓) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ เช่น เกษตร พืชผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ด้วยการเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตร อินทรีย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี และพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อเป็นทางเลือก ให้แก่ผู้บริโภค

๑.๔) พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงดิน การผลิตพันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เคมีอย่างถูกต้องตามค่าวิเคราะห์ดิน การป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามหลักวิชาการ การวางแผนการผลิต การบริหารจัดการสินค้าเกษตร การบริหารจัดการต้นทุน รวมถึงการให้ความรู้เน้นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการตลาด

๑.๕) สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างต้นแบบการผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานตลอดห่วงโซ่อุปทานที่ประสบผลสำเร็จในแต่ละชนิดสินค้า สนับสนุนความร่วมมือระหว่างเกษตรกรรายใหญ่กับเกษตรกรรายย่อยให้เกิดการพัฒนา กลุ่มการผลิต และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรผ่านการส่งเสริมในรูปแบบเครือข่าย วิสาหกิจ และถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกัน รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรเชิงพาณิชย์ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็งสามารถต่อยอดเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร รวมทั้งเชื่อมโยงและบูรณาการจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

แนวทางการพัฒนา

๒.๑) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด โดยพัฒนากระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล พัฒนาการกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตร ลดการสูญเสียระหว่างเก็บเกี่ยว พัฒนาองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒.๒) ส่งเสริมการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร โดยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานการเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทำการเกษตรแบบกลุ่มการผลิต (Cluster) เครือข่ายวิสาหกิจและเกษตรกรพันธะสัญญากับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนและพัฒนาสถานที่ พื้นที่ หรือศูนย์กระจายสินค้าของสหกรณ์ให้เป็นแหล่งรวบรวม คัดแยกคุณภาพ และกระจายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดผู้บริโภคระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ชุมชน จังหวัด/ข้ามจังหวัดและประเทศ

๒.๓) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เอกฉลัษณ์ และมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สร้างมูลค่าสินค้าเกษตร ด้วยแนวคิดสร้างสรรค์หรือเกษตรประณีต ตลอดโซ่อุปทาน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการผลิต

๒.๔) จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร โดยสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพในอาเซียน ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารและส่งออกสินค้าเกษตร อาหารและผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพ สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการสินค้าเกษตร หรือตลาดสินค้าเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรตั้งแต่ระดับพื้นที่เชื่อมโยงกับระบบตลาดในระดับต่างๆ รวมทั้งสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการตลาดของสถาบันเกษตรกร

๒.๕) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน หรือดำเนินการในรูปแบบ PPP (Public Private Partnership) โดยการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวก

๒.๖) สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร ด้วยการสร้างระบบประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

๓.๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ระดับการผลิต การแปรรูป และการตลาดในเชิงบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ศาสตร์ด้านต่างๆ มาสนับสนุน เช่น กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการสร้างคุณค่าสินค้า รวมทั้งให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยด้านเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อนำผลวิจัยมาแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ สร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการระดับท้องถิ่น และสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับเอกชน เกษตรกรรุ่นใหม่ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่

๓.๒) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร และเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยการสนับสนุนและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด และความต้องการผลผลิตทางการเกษตรกระจายไปสู่เกษตรกรผู้ผลิตอย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์ บริหารช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกษตรกรและผู้ให้บริการสามารถ

เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว อาทิ การจัดทำเป็น Application เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ การขายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ผ่านระบบอีคอมเมิร์ซ

๓.๓) ส่งเสริมการดำเนินงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ด้วยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานระดับจังหวัด ภูมิภาค และสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรวบรวมผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร โดยจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อเผยแพร่และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ นอกจากนี้สนับสนุนการพัฒนาเกษตรกร ปราชญ์ชาวบ้าน หรือชุมชนต้นแบบในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาเองมาใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๔.๑) พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ด้วยการ ปรับปรุง พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร อาทิ ดิน น้ำ ทรัพยากรทางทะเล ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชและสัตว์ ทั้งในแหล่งอนุรักษ์และแหล่งที่อยู่ตามธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนการทำประมงอย่างยั่งยืน

๔.๒) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งสู่การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จัดระบบการจัดการของเสียจากฟาร์มเกษตร สนับสนุนการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำเกษตรแบบยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการลดปริมาณการใช้สารเคมีการเกษตรและส่งเสริมการเกษตรปลอดสารพิษ

๔.๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้วยการเพิ่มปริมาณน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยพัฒนาระบบการจัดการน้ำตามสภาพของพื้นที่อย่างทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่การเกษตรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำตลอดลุ่มน้ำ ทั้งแหล่งน้ำต้นทุน สร้างแก้มลิง ระบบส่งน้ำแบบท่อ การใช้น้ำชลประทาน ลดอัตราการสูญเสียการใช้น้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพิ่มและปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา และแหล่งน้ำชุมชน

๔.๔) บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร ด้วยการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามความเหมาะสมของชนิดพืช ปศุสัตว์ ประมงให้สอดคล้องกับลักษณะดิน น้ำ อากาศ อุณหภูมิ ส่งเสริมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนที่ดินเพื่อทำการเกษตรแก่เกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการเกษตรกรรมที่กรรมสิทธิ์หรือ

สิทธิในที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งสนับสนุนการออกกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อแก้ปัญหาและลดความสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร

๑.๒.๔) นโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ดังนี้

นโยบายรัฐบาลข้อ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรูดค่าเช่าป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รูดค่า และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกร

นโยบายรัฐบาลข้อ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งดูแลเกษตรกรให้มีรายได้เหมาะสมด้วยวิธีต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตลอดจนใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาต่ำผิดปกติให้สูงขึ้นตามสมควร แก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนให้ลดลงโดยเร็วไม่กระทบต่อพืชผล ส่วนภาวะภัยแล้งรัฐบาลจะเร่งดำเนินการจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่เพาะปลูกให้มากที่สุด นอกจากนั้นดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการ เช่น แบ่งเขตปลูกพืชผลแต่ละชนิด ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ส่งเสริมการวิจัย แปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๑.๒.๔) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งสิ้น ๔ ยุทธศาสตร์ ๑๑ กลยุทธ์ ๓๗ แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ๖ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริม และการสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยุวเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๒ แนวทาง

๑) การสร้างความเข้มแข็งบนพื้นฐานการพัฒนาตนเองของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเชื่อมโยงเครือข่าย

๒) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มยุวเกษตรกร โดยการสนับสนุนของภาคีภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่

กลยุทธ์ที่ ๒ การสนับสนุน ส่งเสริมการให้การศึกษา อบรม ถ่ายทอด ความรู้ เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรมและการจัดการแก่เกษตรกร และยุวเกษตรกร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) ให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร
- ๒) การพัฒนาองค์ความรู้เกษตรกร
- ๓) สนับสนุนเยาวชนเข้าสู่ภาคการเกษตร
- ๔) การจัดการถ่ายทอดองค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาและคุ้มครองทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร

ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ๑๕ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การส่งเสริม การพัฒนา การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม และการแก้ไขปัญหาดินและที่ดิน โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร ให้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมของตนอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

๑) กำหนดนโยบายการปฏิรูปที่ดิน โดยเสนอร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ๕ ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร, พ.ร.บ. ธนาคารที่ดิน, พ.ร.บ. ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า, พ.ร.บ. กองทุนยุติธรรม รวมทั้งออกกฎหมายเฉพาะ การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีของประเทศ ตลอดจนเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อยกเลิก กฎ ระเบียบที่ซ้ำซ้อน

- ๒) พ.ร.บ. สถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๓) ข้อเสนอยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๕ แนวทาง

๑) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานเดิม และแหล่งน้ำธรรมชาติเดิมให้สามารถเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำ

- ๒) เพิ่มแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม
- ๔) ส่งเสริมให้มีการจัดรูปที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทาน
- ๕) สนับสนุนสระน้ำในไร่นาเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการเกษตร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

- ๑) สร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- ๒) พัฒนาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) วางระบบคุ้มครอง ป้องกัน บรรเทาปัญหาผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ ๔ การส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และการเพิ่มสิทธิและบทบาทของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำกิน และการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการเกษตร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) ร่างพระราชบัญญัติสวัสดิการเกษตรกร พ.ศ.....
- ๒) ให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่ดิน
- ๓) ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาระบบการเกษตรแบบพันธะสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ.....
- ๔) ให้มีการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรยากจนตามแนวเกษตรกรรมยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาเสถียรภาพด้านราคาสินค้าเกษตร ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ๑๑ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างความเป็นธรรมด้านราคาผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด
- ๒) การประกันความเสี่ยงการผลิตและราคาผลผลิต
- ๓) การจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าเกษตรและเครือข่าย
- ๔) การจัดตั้งบริษัทจัดการส่งออกสินค้าเกษตรรายผลิตผล/ ผลิตภัณฑ์ และศูนย์กระจาย สินค้าเกษตรในตลาดประเทศเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ ๒ การค้นคว้า วิจัย และพัฒนาภูมิปัญญาพันธุกรรมพืชและสัตว์
ท้องถิ่น นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า วิจัย
และพัฒนา เพื่อประโยชน์ทางเกษตรกรรม และเกษตรอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) ปกป้องคุ้มครองและรักษาภูมิปัญญา พันธุกรรมพืชและสัตว์ท้องถิ่น
- ๒) พัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ๓) ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยด้านการเกษตร
- ๔) ระบบการศึกษาและเรียนรู้สำหรับเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยงและพัฒนาความ
ร่วมมือด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพ
ระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐ และเอกชน

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

- ๑) สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายชนิดสินค้า
- ๒) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรในการใช้ข้อมูลร่วม
วางแผนพัฒนาพื้นที่
- ๓) การสร้างความเป็นเอกภาพของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ แก้ไขปัญหาหนี้สินภาคการเกษตร และการสร้างความ
เข้มแข็งการบริหารจัดการด้าน กองทุนการเกษตรประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ๕ แนวทางการ
พัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การเสนอแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุน และการแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ของเกษตรกร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

- ๑) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ โดยควรรวมองค์กรที่มีวัตถุประสงค์แก้ไขปัญห
หนี้สินเช่นเดียวกัน
- ๓) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

กลยุทธ์ที่ ๒ การปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนที่เกี่ยวกับการเกษตรที่มีอยู่ให้สามารถรองรับการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างครบวงจร และลดการซ้ำซ้อน รวมถึงการจัดตั้งกองทุนเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

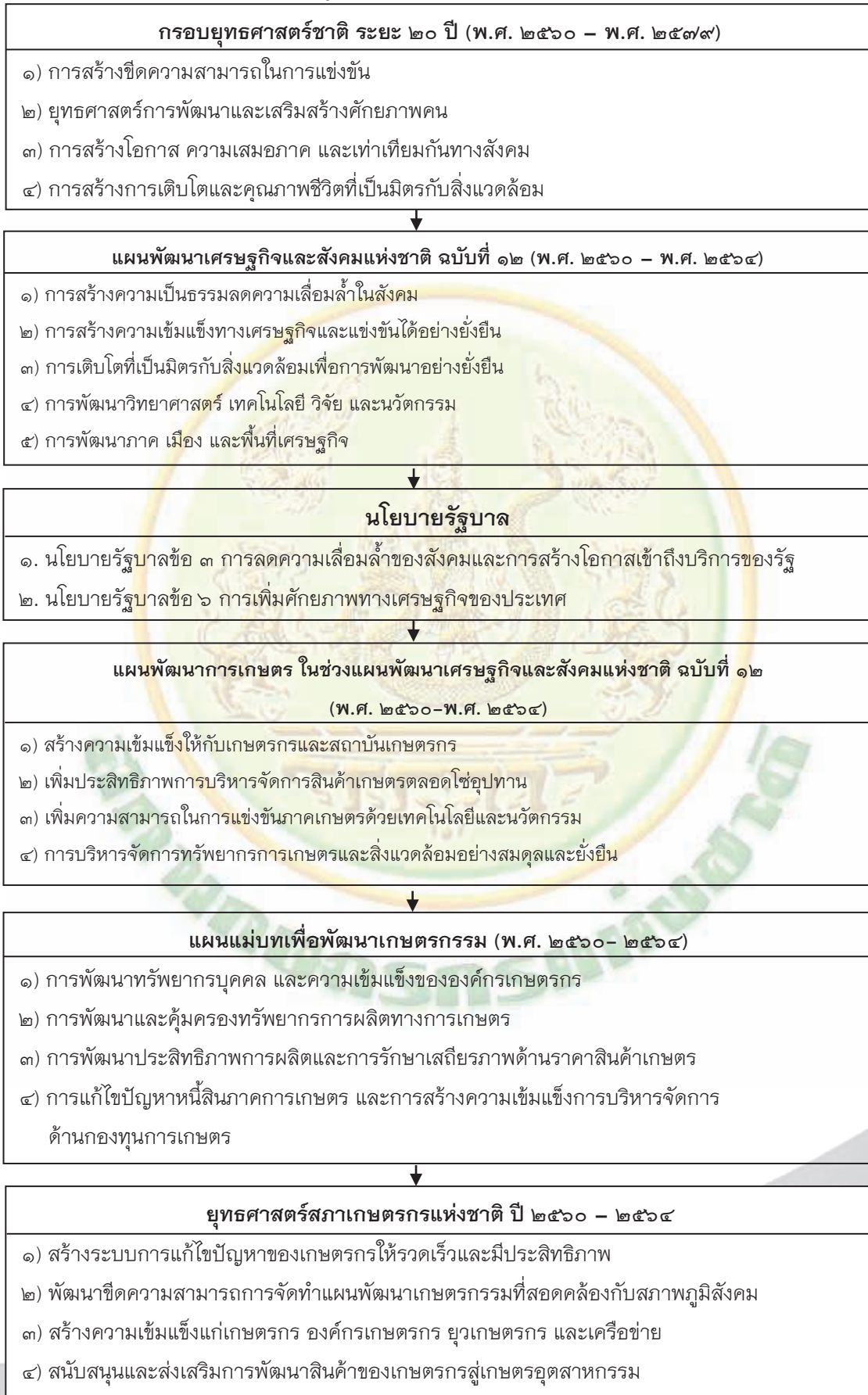
ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๒ แนวทาง

๑) ปรับปรุงการบริหารจัดการของกองทุนที่มีอยู่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงกองทุนและได้รับการช่วยเหลือที่ครอบคลุมความต้องการด้านต่างๆมากขึ้น

๒) การพัฒนาคุณภาพ แหล่งทุนขนาดย่อมต่างๆในชุมชน ยกกระดับเป็น “กองทุนพัฒนาเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร”

ผังการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

๑.๓ กรอบแนวคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนา

๑.๓.๑) **พัฒนาศักยภาพบุคลากร** พนักงานสำนักงานฯ สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา และการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

จากการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติในรอบ ๔ ปีที่ผ่านมา ช่วงปี ๒๕๕๖ - ปี ๒๕๕๙ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญตามยุทธศาสตร์ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ได้แก่ โครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ โครงการพัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตร โครงการสื่อสารงานสภาสู่ประชาชน โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โครงการยกระดับความคิด ตีความอุปสรรคปัญหาสร้างสัมมาชีพทั่วแผ่นดิน ซึ่งได้เกษตรกรสัมมาชีพต้นแบบอย่างน้อย ๒ ราย ในทุกจังหวัด สามารถนำไปเผยแพร่ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรอื่น และต่อยอดดำเนินโครงการในอนาคต อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการบางโครงการควรต้องพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ โครงการสนับสนุนนโยบายรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่นๆ ซึ่งมีการจัดทำข้อเสนอแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรเสนอหน่วยงานรับผิดชอบในจังหวัด ส่วนปัญหาที่เกินขีดความสามารถของจังหวัดเสนอไปที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อส่งกรม กระทรวง นายกรัฐมนตรี หรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งการรวบรวมข้อเท็จจริงของปัญหา นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีสาระสำคัญครบถ้วน พร้อมข้อเสนอแนวทางแก้ไขอาจยังไม่ชัดเจน และบางปัญหาของเกษตรกรซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนทางวิชาการเกษตร เช่น โรคแมลงระบาด หากมีช่องทางสื่อสารระหว่างสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกับเกษตรกรเครือข่ายจะเกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหารวดเร็วขึ้น ประกอบกับได้มีการดำเนินโครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ซึ่งการจัดทำแผนฯเป็นภารกิจสำคัญของสภาเกษตรกร โดยบุคลากรสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดที่บรรจุแต่งตั้งใน ๔ ปีที่ผ่านมา มีคุณวุฒิที่แตกต่างและมาจากหลากหลายหน่วยงาน ยังขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลที่มีคุณภาพ จึงควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสำนักงานฯ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำแผนฯ

๑.๓.๒) ความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-พ.ศ. ๒๕๗๙) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ และส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยปรับไปสู่การทำเกษตรที่ยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-พ.ศ. ๒๕๖๔) มุ่งพัฒนาการเกษตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาหาร โดยจัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ และความต้องการของตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตทางการเกษตร การสร้างโอกาสในการเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเพิ่มมูลค่าผลผลิตภาคเกษตร ส่วนแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ซึ่งมียุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ รวมทั้งมียุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม นอกจากนี้ได้พิจารณาแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร ตลอดจนได้มีการกำหนดกลยุทธ์สร้างความเป็นธรรมด้านราคาผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรสามารถแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นการทำเกษตรอุตสาหกรรมที่มีการเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด

ดังนั้น จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ โดยมุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โดยเฉพาะการรวมเกษตรกรรายย่อยที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกันเป็นองค์กรเกษตรกรรายสินค้า เพื่อมุ่งให้เกิดการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในส่วนของเกษตรกรสมาชิกก็มุ่งให้เกิดความเข้มแข็งด้านการจัดการฟาร์ม เพื่อเกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้

๑.๓.๓) การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม

การผลิตสินค้าเกษตรที่ผ่านมา เกษตรกรรายย่อยผลิตและจำหน่ายผลผลิตในรูปวัตถุดิบให้แก่พ่อค้าเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมนำไปแปรรูปแล้วดำเนินการส่งออก เช่น ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ทำให้เกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตได้รับผลตอบแทนน้อย บางฤดูกาลถูกกดราคาซื้อ หักคุณภาพสินค้าไม่ตรงตามที่โรงงานกำหนด ยิ่งทำให้รายได้น้อยลงอีก แนวคิดการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย

ที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน รวมกลุ่มสร้างความเข้มแข็ง เพื่อแปรรูปวัตถุดิบสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่า ซึ่งการรวมตัวในแนวคิดเกษตรอุตสาหกรรมนี้ จะทำให้เกษตรกรรายย่อย สมาชิกกลุ่ม เป็นเจ้าของโรงงานแปรรูปด้วย นอกจากเดิมในฐานะผู้ขายวัตถุดิบเท่านั้น จึงจะทำให้มีรายได้เพิ่ม จากการขายผลผลิตแปรรูป

๑.๓.๔) การมีส่วนร่วมของภาคีภาคส่วนต่างๆ สนับสนุนการดำเนินการของสภาเกษตรกรและสำนักงานสภาเกษตรกร

โดยที่สภาเกษตรกรทำหน้าที่เชื่อมโยงนำปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรไป เสนอให้ภาครัฐดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตร ดังนั้นสภาเกษตรกรและ สำนักงานสภาเกษตรกร ทั้งระดับชาติและระดับจังหวัดต้องมีกระบวนการรับรู้ข้อเท็จจริงของ ปัญหา นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรใน กรณีปัญหาเร่งด่วน หรือกรณีการแก้ไขปัญหาเพื่อจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาระยะกลาง หรือ จัดทำข้อเสนอออกกฎหมาย หรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลกระทบต่อเกษตรกร ดังนั้นทั้ง กระบวนการรับรู้ข้อเท็จจริงปัญหา และความต้องการจากเกษตรกร ควรหรือความเป็นไปได้ ของข้อเสนอแก้ไขปัญหามาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนการจัดทำข้อเสนอ เพราะเมื่อถึงขั้นตอน การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหานั้นต้องประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ ดำเนินการ อีกทั้งในกรณีที่กำหนดแนวทางสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่าสู่เกษตรอุตสาหกรรมควรประสานหน่วยงานและภาคี ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษา พาณิชย์จังหวัดและอุตสาหกรรมจังหวัด รวมทั้งภาคเอกชน ร่วมปฏิบัติงาน ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิต แปรรูป และการตลาด

๑.๓.๕) การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

การพัฒนาภาคการเกษตรที่ผ่านภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งถือว่าส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ยากจน ด้อยโอกาสเสียเปรียบกลุ่มบุคคลอื่น ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการผลิตองค์ความรู้ ลินเชื่อ เป็นต้น แต่มาตรการและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้น จึงควรสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร โดยใน ส่วนความเข้มแข็งของเกษตรกร คือ มุ่งให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ ลดการพึ่งพาปัจจัย ภายนอก ที่สำคัญคือ สนับสนุนองค์ความรู้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาที่มี เดิมในท้องถิ่นให้สามารถเป็นผู้จัดการฟาร์ม ตั้งแต่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลด้านการตลาด สามารถ วางแผนการผลิต ดำเนินการผลิตที่สามารถลดต้นทุน ใช้กรรมวิธีผลิตที่แตกต่าง เพื่อพัฒนา คุณภาพสินค้า เพิ่มปริมาณผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มมูลค่า ในส่วนของการสร้าง

ความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ที่ผ่านมามีการรวมตัวเกษตรกรจัดตั้งกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ภาคการเกษตรจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจให้เงินกู้ และจัดหาสินค้าเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิกเป็นหลัก จึงควรจะพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการองค์กรด้านการดำเนินธุรกิจ เพื่อสามารถดำเนินธุรกิจขององค์กรเกษตรกรให้บริการแก่เกษตรกรสมาชิกครบวงจร ตั้งแต่ธุรกิจส่งเสริมพัฒนาอาชีพ สินเชื่อ รวมซื้อ แปรรูป และการตลาด โดยเฉพาะธุรกิจด้านการตลาดและแปรรูปจะช่วยแก้ปัญหาขายสินค้าได้ราคาต่ำให้แก่สมาชิก

ส่วนที่ ๒

ประเมินสถานการณ์ขององค์กรและผลการ

ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกร

แห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

๒.๑) การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

ตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ และหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรกรุงเทพมหานคร และให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยในช่วงบทเฉพาะกาลนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการในเรื่องให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเกษตรกร จังหวัด สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ จึงจัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนเกษตรกรระดับต่างๆ รวมทั้งเตรียมความพร้อมสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเบื้องต้น ได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์สำนักงานที่จำเป็น ต่อมาหลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาล สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รับมอบภารกิจจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มุ่งเตรียมความพร้อมก่อน ขยับเคลื่อนงานต่อไป จากนั้นในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ดำเนินการขับเคลื่อนงาน และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ดำเนินการขยายงานในพื้นที่ ส่วนปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ดำเนินการสานงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้ประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ปี ๒๕๕๙ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑.๑) โครงสร้างขององค์กร

ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดโครงสร้างของ องค์กรไว้ ๒ ระดับ ได้แก่ สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด รวมทั้งมีสำนักงานสภา เกษตรกรแห่งชาติ รับผิดชอบงานด้านธุรการ และทำหน้าที่เป็นเลขานุการของสภาเกษตรกร แห่งชาติ ตลอดจนมีสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รับผิดชอบงานด้านธุรการ และทำหน้าที่เป็น เลขานุการของสภาเกษตรกรจังหวัด

๑) สภาเกษตรกรแห่งชาติ ประกอบด้วย สมาชิก ๓ ประเภท ได้แก่ ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ๓/๓๗ คน ตัวแทนองค์กรเกษตรกรด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง และด้านเกษตรกรรมอื่นๆ ๑๖ คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๓๗ คน รวม ๑๐๐ คน มีอำนาจหน้าที่เสนอคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายต่างๆ ได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร การส่งเสริมและพัฒนาการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ ไร่นาสวนผสมและเกษตรกรรมรูปแบบอื่นๆ การแก้ปัญหาของเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรรม การสนับสนุน การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ผลผลิตทางเกษตรกรรม รวมทั้งเสนอแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ

๒) สภาเกษตรกรจังหวัดทุกจังหวัด ประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรที่มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๑๖ คน ทั้งนี้ จังหวัดที่มีอำเภอมากกว่า ๑๖ อำเภอ ให้เพิ่มจำนวนผู้แทนเกษตรกรที่มาจากการเลือกตั้งในจังหวัดนั้นให้เท่ากับจำนวนอำเภอ นอกจากนั้นมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช สัตว์ ประมง และเกษตรกรรมอื่นๆ อีก ๕ คน มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในจังหวัด เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อบูรณาการเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมเสนอคณะกรรมการต่อไป เสนอปัญหาและแนวทางพัฒนาภาคเกษตรกรรม รวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่เกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกร

๓) คณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ และคณะทำงานประจำสภาเกษตรกรจังหวัด

เพื่อให้การดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๐๐ คน สามารถปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรด้านต่างๆ ให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้สร้างกลไกการปฏิบัติงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๑๕ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะกรรมการกิจการสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- ๒) คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ
- ๓) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางการเกษตร
สิทธิเกษตรกร สิทธิที่ดินทำกิน สิทธิการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และหนี้สินของเกษตรกร
- ๔) คณะกรรมการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕) คณะกรรมการพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและเครือข่าย
- ๖) คณะกรรมการด้านข้าว

- ๗) คณะกรรมการด้านยางพารา
- ๘) คณะกรรมการด้านพืชไร่
- ๙) คณะกรรมการด้านพืชสวน
- ๑๐) คณะกรรมการด้านปาล์ม น้ำมัน และพืชพลังงาน
- ๑๑) คณะกรรมการด้านปศุสัตว์
- ๑๒) คณะกรรมการด้านประมง
- ๑๓) คณะกรรมการด้านเกษตรกรรมอื่นๆ
- ๑๔) คณะกรรมการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม
- ๑๕) คณะกรรมการด้านกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ คณะกรรมการคณะแรกดำเนินการสนับสนุนกิจการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ คณะที่สองทำหน้าที่เกี่ยวกับการของงบประมาณประจำปี ขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับต่างๆ ส่วนคณะกรรมการอีก ๑๓ คณะ มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายด้านการเกษตรที่แต่ละคณะรับผิดชอบ

ในส่วนของสภาเกษตรกรจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หรือข้อเสนอเชิงนโยบาย ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่แต่ละจังหวัด เช่น คณะทำงานด้านปศุสัตว์ คณะทำงานด้านพืชไร่ คณะทำงานด้านพืชสวน คณะทำงานด้านสิทธิที่ดินทำกินและหนี้สินเกษตรกร เป็นต้น

๔. การจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ

เนื่องจากการดำเนินงานของสภาเกษตรกรครอบคลุมพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอต่างๆ ในการที่สภาเกษตรกรเป็นองค์กรตัวแทนสะท้อนปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการเกษตรจากพื้นที่ต้องทั่วถึง ครอบคลุม ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์สภาเกษตรกรแห่งชาติจึงได้กำหนดระเบียบสภาเกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งเครือข่ายสภาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๖ ขึ้น โดยมีคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล และคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ดังนี้

๔.๑) คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล ประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลนั้นๆ โดยสภาเกษตรกรจังหวัดแต่งตั้งผู้แทน

เกษตรกรระดับตำบลคนหนึ่ง ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมคณะผู้ปฏิบัติงานระดับตำบลนั้น เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล

๔.๒) คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรระดับตำบลทุกตำบลในอำเภอนั้นๆ โดยมีผู้แทนเกษตรกรอำเภอ เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ

การจัดตั้งเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอช่วงเริ่มแรกในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อประชุมหารือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ เช่น จัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ ข้อมูลวิธีการผลิต ต้นทุนและรายได้จากการผลิต จัดทำข้อเสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล หรืออำเภอแล้วแต่กรณี รวมทั้งแจ้งข้อมูลปัญหาเร่งด่วนทางการเกษตรในท้องที่ให้หน่วยงานรับผิดชอบแก้ไข ซึ่งมีหลายจังหวัดนำข้อเสนอปัญหาความต้องการที่ได้จากการประชุมเครือข่ายนำไปประสานหน่วยงานช่วยแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกร เช่น สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดลำปางนำข้อเสนอปัญหาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมจากบริษัทราคาแพง สำนักงานฯ ซึ่งประสานงานกับศูนย์วิจัยพืชไร่ตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ไป ถ่ายทอดความรู้การจัดทำแปลงสาธิตฝึกปฏิบัติในการผสมพันธุ์ข้าวโพด ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ต้นทุนต่ำกว่าบริษัทเอกชน ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประสานหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ จัดอบรมมุ่งให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา สวนไม้ผลและนาข้าวที่ประสบปัญหาราคาผลผลิต ประกอบอาชีพเสริม เช่น ปลูกไม้แซมในสวนยาง เลี้ยงเป็ดเนื้อ ไก่พันธุ์พื้นเมือง ทั้งนี้ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีข้อจำกัดด้านงบประมาณเพื่อจัดการประชุมเครือข่าย ในโอกาสต่อไปสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ควรปรับวิธีการส่งเสริมแนะนำเข้าถึงเกษตรกรเครือข่ายอย่างใกล้ชิด ให้ตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้จากการประชุมหารือร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเองแม้ไม่มีงบประมาณสนับสนุน จะเห็นได้ว่าสภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดกลไก การปฏิบัติงานเชื่อมโยงตั้งแต่สภาเกษตรกรแห่งชาติ ไปยังสภาเกษตรกรจังหวัดและเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอ และระดับตำบล

๒.๑.๒) ระบบการปฏิบัติงาน

ระบบการปฏิบัติงานมีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด เครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอ และระดับตำบลจากบนลงล่าง เพื่อถ่ายทอดนโยบาย/ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารลงสู่เกษตรกร ในขณะเดียวกันก็มีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานรับข้อมูลความเดือดร้อนจากเกษตรกรผ่าน เครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอไปสู่สภาเกษตรกรจังหวัด และสภาเกษตรกรแห่งชาติจากล่างสู่บนเช่นเดียวกัน โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติมีกลไกคณะกรรมการ ๑๕ คณะ และสภาเกษตรกรจังหวัดมีคณะทำงานประจำสภาเกษตรกรจังหวัด นอกจากนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติทำหน้าที่เลขานุการและรับผิดชอบงานด้านธุรการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ทำหน้าที่เลขานุการและรับผิดชอบงาน ธุรการของสภาเกษตรกรจังหวัด อย่างไรก็ตามสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยปัจจุบันมีการประสานข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลเฉพาะในบางเรื่องที่ต้องการใช้ประโยชน์ ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาการเกษตรตามความต้องการของแต่ละพื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน

๒.๑.๓) งบประมาณ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณหลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาลจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวม ๔๗๐.๑๙ ล้านบาท แยกเป็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒๑๘.๑๑ ล้านบาท และงบประมาณเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน (งบกลาง) จำนวน ๒๕๐.๐๗ ล้านบาท ซึ่งผลการเบิกจ่ายถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีงบประมาณคงเหลือ จำนวน ๑๐๒.๗๖ ล้านบาท โดยเงินคงเหลือของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดใด สามารถนำไปใช้ดำเนินงานของจังหวัดนั้นในปีต่อไป

ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๔๘๘.๓๖ ล้านบาท และงบประมาณคงเหลือจากปี ๒๕๕๖ อีกจำนวน ๑๐๒.๗๖ ล้านบาท รวมงบประมาณเพื่อดำเนินงานในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕๙๑.๑๒ ล้านบาท ซึ่งเงินงบประมาณหมวดรายจ่ายอื่นได้นำไปดำเนินโครงการตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๕ โครงการ โดยสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีเงินคงเหลือ จำนวน ๑๐๑.๙๓ ล้านบาท

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๕๓๙.๓๙ ล้านบาท และงบประมาณคงเหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวน ๑๐๑.๙๓ ล้านบาท รวมงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จำนวน ๖๔๑.๖๑ ล้านบาท โดยปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้รับจัดสรรงบประมาณเฉพาะบุคคลากร และงบดำเนินงาน ซึ่งได้นำไปดำเนินกิจกรรมหลักขับเคลื่อนงานตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๕ กิจกรรม เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีเงินคงเหลือ จำนวน ๑๐๕.๐๕ ล้านบาท

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๓๙๖.๒๖ ล้านบาท และงบประมาณคงเหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๕.๐๕ ล้านบาท รวมงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๕๐๑.๓๑ ล้านบาท โดยนำไปขับเคลื่อนงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๒ โครงการ และ ๒ กิจกรรม

การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ให้แก่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้จัดสรรเป็นงบประมาณแบบ Lum sum โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรร เช่น จำนวนตำบล/อำเภอ จำนวนเกษตรกร ของแต่ละจังหวัด เป็นต้น

สรุป สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ จาก ๔๓๐ ล้านบาท ๕๙๓ ล้านบาท และ ๖๑๔ ล้านบาท แต่ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีงบประมาณเพื่อใช้จ่ายลดลงเหลือ ๕๓๙ ล้านบาท นอกจากนั้น ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีเงินเหลือปีละประมาณ ๑๐๐ ล้านบาทเศษ เพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณต่อไป ในขณะที่ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอย่างเข้มข้น ให้เป็นไปตามเป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาล ซึ่งหากไม่มีเงินเหลือ หรือมีเงินเหลือน้อยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จะทำให้การบริหารจัดการงบประมาณปี ๒๕๖๐ ต้องดำเนินการด้วยความประหยัด

๒.๑.๔) บุคลากร

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ หลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาล สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามบทเฉพาะกาลของข้อบังคับสภา

เกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้พนักงานมาปฏิบัติงาน ในช่วงแรกซึ่งกำหนดกรอบอัตรากำลังตามความจำเป็น และปริมาณงานช่วงแรก จังหวัดขนาดเล็ก ๕ อัตรา ขนาดกลาง ๖ อัตรา และขนาดใหญ่ ๗ อัตรา รวมทั้งสิ้น ๔๙๑ อัตรา แยกเป็นบุคลากรในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๔๖ อัตรา และบุคลากรในสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๓/๓ จังหวัด ๔๔๕ อัตรา ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีมติให้เพิ่มอัตรากำลังพนักงานเพิ่มขึ้นจังหวัดละ ๑ อัตรา รวม ๓/๓ อัตรา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีจำนวนพนักงาน รวม ๔๙๒ อัตรา

พนักงานที่สรรหาบรรจุแต่งตั้งตามบทเฉพาะกาลของข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นการเร่งสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงาน พนักงานจึงมาจากหลายหน่วยงาน มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน เช่น จากหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์กรภาคเอกชน นอกจากนี้ มีวุฒิการศึกษาด้านต่างๆ หลากหลาย ทำให้พนักงานต้องมาศึกษาเรียนรู้การปฏิบัติงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี ต้องสร้างความเข้าใจการปฏิบัติงานร่วมกันในทิศทางเดียวกัน อันเนื่องจากการที่สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติเป็นหน่วยงานใหม่ บุคลากรที่สรรหาบรรจุแต่งตั้งครั้งแรกในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าส่วน/ฝ่าย มาจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีอายุส่วนใหญ่ประมาณ ๔๐ ปีขึ้นไป ส่วนพนักงานระดับปฏิบัติการบรรจุจากผู้จบปริญญาตรี ซึ่งอายุประมาณ ๒๕ ปี สิ่งที่ควรคำนึงในอนาคต คือ การขาดช่วงพนักงานซึ่งเติบโตรับตำแหน่งแทนจากผู้เกษียณอายุ อีกทั้งขาดแคลนพนักงานในสายงานที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านสารสนเทศ ด้านกฎหมาย ด้านทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

๒.๑.๕) วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วิสัยทัศน์ : สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันของเกษตรกร มุ่งสร้างความเป็นธรรม และมั่นคงในอาชีพเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- ๓) บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรระดับชาติจากล่างสู่บน

- ๔) สร้างความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร
- ๕) สภาเกษตรกรรวมใจ ปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
- ๖) การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อปฏิรูปเกษตรกรรม

๒.๑๖) เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้ขอใช้ห้องทำงาน ระยะเวลาในอาคารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนราชดำเนิน และได้รับโอนเครื่องมือ อุปกรณ์สำนักงานบางส่วน เช่น คอมพิวเตอร์ จากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาได้เข้าอาคารวิธานสุรณี คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติต่อมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดหาอุปกรณ์สำนักงานเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และเช่ายานพาหนะเพื่อใช้ปฏิบัติงาน

ในส่วนของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ระยะเวลาที่มีการจัดหาสถานที่ทำการ โดยส่วนใหญ่ขอใช้ห้องศาลากลางจังหวัดเป็นที่ทำการ บางจังหวัดขอใช้อาคารหน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นที่ทำการ นอกจากนี้มีบางส่วนเช่าอาคารพาณิชย์ เอกชนเป็นที่ทำการ แต่ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ - ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดส่วนใหญ่ได้ใช้ห้องศาลากลางจังหวัดเป็นที่ทำการ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้รับการโอนเครื่องมืออุปกรณ์สำนักงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ โต๊ะประชุม อุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดหาไว้ช่วงบทยุทธศาสตร์ ต่อมา สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้จัดหาอุปกรณ์สำนักงานและวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม ซึ่งมีพอเพียงแก่การใช้งาน ทั้งนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ ดำเนินการเช่ายานพาหนะ รถปิคอัพเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำสำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดๆ ละ ๑ คัน

๒.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

จากการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด มีดังนี้

๒.๑.๑) สภาพเศรษฐกิจ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสทุนนิยมและการเปลี่ยนแปลงสภาพ เศรษฐกิจของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย จากเดิมที่มีโครงสร้าง เศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับตัวและเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจโลกที่ “พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” การพัฒนาในภาคเกษตรล่าช้าว่าฐานการผลิตอื่นที่อาศัย

เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น จึงมีปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม ระหว่างสังคมในเมืองและชนบทให้ขยายวงกว้างขึ้น และปัญหาคความยากจนกระจุกตัวในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและภาคชนบท ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบ ในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชียภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลก ซึ่งในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า จะยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญหลายประการ ทั้งปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ และวิกฤตในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สินสาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น และกลายเป็นความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลัง ขณะที่จะมีผลต่อเนื่องจากการดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยงให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่ รวมทั้งอาจจะมีควมผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาประเทศ ผู้นำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ จีน ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่นและอเมริกาเศรษฐกิจชะลอตัวลงด้วย ประกอบกับประเทศจีนเองในปัจจุบันได้เพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราในประเทศ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านของไทยมีการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น ทำให้การนำเข้าวัตถุดิบสินค้าเกษตรจากไทยลดลง ดังนั้นภาคเกษตรของไทยควรปรับตัวมุ่งไปสู่การแปรรูปวัตถุดิบเกษตร เป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าก่อนส่งออก ซึ่งสภาเกษตรกรควรควรมีบทบาทในการสนับสนุนการรวมกลุ่ม/องค์กร สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร ประสานหน่วยงานเพิ่มองค์ความรู้เทคโนโลยีการแปรรูปและการตลาด เป็นต้น

๒.๑.๒) นโยบายรัฐบาล

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่

๑) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในด้านเกษตรกรรม ดำเนินการในเรื่องใหญ่ คือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแบ่งเขตเพื่อปลูกพืชผลแต่ละชนิด และการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผลจนถึงการแปรรูปและการส่งออกได้ แล้วแต่กรณี เพื่อให้สหกรณ์เป็นผู้ค้าขายสินค้าเกษตรรายใหญ่อีกรายหนึ่ง ซึ่งจะช่วยคานอำนาจของกลุ่มพ่อค้าเอกชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีความสมดุลมากขึ้น ในด้านอุตสาหกรรม ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ เช่น ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยการพัฒนายุทธศาสตร์และกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนา

ทางนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อาหารไทยบนพื้นฐานความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ส่งเสริมการวิจัยเกษตรแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประเทศ เป็นต้น ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง นอกจากนี้เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยในระยะเฉพาะหน้า เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน เร่งรัดกระบวนการพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริการสังคม ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย และสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ เช่น กำหนดเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน พื้นที่ใดที่สงวนหรือกั้นไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ ก็ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด พื้นที่ใดสมควรให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ ก็ผ่อนผันให้ตามความจำเป็น โดยใช้มาตรการทางการบริหารจัดการ มาตรการทางสังคมจิตวิทยา และการปลูกป่าทดแทนเข้าดำเนินการ ทั้งจะให้เชื่อมโยงกับการส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้อื่นอันเป็นบ่อเกิดของเศรษฐกิจชุมชนต่อเนื่อง เพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถพึ่งตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยที่ดินยังเป็นของรัฐ จะจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการปรับปรุงกลไกภาษีเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ แต่รับรองสิทธิร่วมกันในการจัดการที่ดินของชุมชน

จะเห็นได้ว่านโยบายของรัฐบาลสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมบทบาทของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจรับซื้อผลผลิต การแปรรูป และส่งออก แล้วแต่กรณี ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริให้ประชาชนอยู่กับป่าได้ ซึ่งในระยะเวลา ๒ ปี ที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินโครงการสำคัญช่วยเหลือเกษตรกร ได้แก่ โครงการอบรมเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๘/๕๙ และจากปัญหาราคาสินค้าเกษตร โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง ออกกฎหมายพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ โครงการตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชน เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งปี ๒๕๕๘/๕๙ กรณีการปลูกพืชใช้น้ำน้อย อนุมัติแนวทางการบริหารจัดการตลาด

มันสำปะหลังปี ๒๕๕๘/๕๙ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยดปี ๒๕๕๘/๕๙ และโครงการชะลอการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังปี ๒๕๕๘/๕๙ โครงการพักหน่อเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ค้างต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ผ่านสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรปีที่ ๓ และประกาศ คสช. ใช้มาตรา ๔๔ เรียกคืนที่ดินจากผู้ถือครองที่ดินมือเปล่า หรือจากผู้ถือครองผิดกฎหมายในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินทั่วประเทศ จำนวน ๔๒๕ แปลง หรือ ๔๓๐,๐๐๐ ไร่ ใน ๒๕ จังหวัด

๓) นโยบายการนำเข้าสินค้าเกษตรบางชนิดส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ผลิตในประเทศ เมื่อปี ๒๕๕๘ ได้มีการนำเข้าข้าวสาลีสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ จำนวน ๓.๕๖๗ ล้านตัน และในปี ๒๕๕๙ นำเข้าข้าวสาลีตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนกรกฎาคม จำนวน ๑.๙๑๘ ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๘ ในช่วงเวลาเดียวกันมีการนำเข้าเพียง ๑.๗๐๗ ล้านตัน ซึ่งในปี ๒๕๕๙ นี้ มีจำนวนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๒.๓๕ เมื่อรวมกับพืชคาร์โบไฮเดรต (ข้าว มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) แล้ว คิดเป็น ๑๒.๔๔๘ ล้านตัน ซึ่งเกินกว่าความต้องการใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ (ประมาณปีละ ๑๐.๕๓ ล้านตัน) ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาขายมันสำปะหลังของเกษตรกร ขายได้เพียง ๐.๘๐-๑.๒๐ บาท/กิโลกรัม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่ความชื้น ๑๔.๕% ราคาขายอยู่ที่ ๔.๕๐-๕.๕๐ บาท/กิโลกรัม ดังนั้นการแก้ไขปัญหาระยะยาวของเกษตรกรควรรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมให้เข้มแข็ง สร้างพลังต่อรอง ลดต้นทุนและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรสมาชิกมุ่งสู่การแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าแทนการขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบ

๒.๑.๓) เทคโนโลยีและนวัตกรรม

จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-พ.ศ. ๒๕๗๙) ระบุว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรม มุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล ประกอบกับในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ เงื่อนไขภายนอกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้น จากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของเงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้และเทคโนโลยี นอกจากนี้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่จะช่วยให้ประสิทธิภาพของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่ สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะ จะกระทบการดำรงชีวิตของคนและทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้า อุตสาหกรรม

และผลิตภัณฑ์ ขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็จะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาการลดลงของทรัพยากรต่างๆ และผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งพืชพลังงานที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก นอกจากนี้ประเทศไทยมีจุดอ่อนด้านเศรษฐกิจ มีผลิตภาพการผลิตต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีสัดส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมาก จึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ การวิจัยดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จึงกำหนดนโยบายส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัล และวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ซึ่งทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลก และสามารถแข่งขันกับโลกสมัยใหม่ได้ ดังนั้นจึงถือเป็นโอกาสของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ในการที่จะมุ่งพัฒนาบุคลากรของสภาเกษตรกรด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๒.๑.๔) ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ที่ผ่านมาสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้านส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเกษตรกรแห่งชาติเป็นกลไกของเกษตรกรในการสื่อสารกับรัฐบาล และร่วมกันพัฒนาเกษตรกรด้วยตนเอง ต่อมาในปี ๒๕๕๗ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายรวม ๗ เรื่อง เช่น กับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อส่งเสริมเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันของเกษตรกรในการพัฒนาเทคโนโลยีและยกระดับการจัดการ ทั้งในการวางแผนการผลิต การรวมกลุ่มอาชีพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และการสนับสนุนให้ใช้เครื่องจักรอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกร องค์กร และสถาบันของเกษตรกรในฐานะเจ้าของผลผลิตให้เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร นอกจากนี้ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการชุมชนด้านข้าว กับสำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาระบบตามสอยย้อนกลับโดยใช้ QR CODE ความร่วมมือกับภาคีทางสังคมและเครือข่ายเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้มีการบันทึกความร่วมมือกับต่างประเทศจำนวน ๒ ครั้ง

ได้แก่ บันทึกความร่วมมือระหว่างสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยสภาเกษตรกรจังหวัด นครศรีธรรมราช กับบริษัท Hulu yam fresh ประเทศมาเลเซีย ซึ่งร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ พริกกลุ่มน้ำปากพอง เพื่อส่งออกไปประเทศมาเลเซีย และลงนามกับบริษัท รับเบอร์ วัลเลย์ กรุ๊ป สาธารณะรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างความร่วมมือด้านวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรมใน ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีการลงนามความร่วมมือ “พัฒนาเกษตรกรรม พัฒนาเกษตรกรและ บุคลากร” ระหว่างสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และความร่วมมือ “สารสนเทศเพื่อบริหารจัดการน้ำ โดยเกษตรกรอย่างยั่งยืน” กับสถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำและการเกษตร

ในส่วนของการประสานความร่วมมือระดับปฏิบัติ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ โดย สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดประสานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องระดับ จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนงาน เช่น โครงการความร่วมมือของสภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่กับ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปิดโอกาสให้สภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาส่งบุตรหลานของ เกษตรกรเข้าร่วมศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ ส่วนสภาเกษตรกรจังหวัดยโสธรได้จัดทำ บันทึกความร่วมมือกับสำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการปลูกข้าวอินทรีย์ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดมีการประสานงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถานศึกษา รวม ๑๙๓ เรื่อง แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ จัดทำ บันทึกความร่วมมือ (MOU) จำนวน ๕๖ เรื่อง และประสาน/แผนงานโครงการ จำนวน ๑๕๒ โครงการ ซึ่งในจำนวนนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่น ๓๑ โครงการ จำนวนเงิน ๑.๖๓ ล้านบาท ส่วนปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สำนักงาน สภาเกษตรกรจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถานศึกษา รวม ๒๑๔ เรื่อง แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับ หน่วยงานอื่น จำนวน ๖๒ เรื่อง และประสาน/บูรณาการโครงการ จำนวน ๑๕๒ โครงการ ซึ่งใน จำนวนนี้สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น จำนวน ๓๓ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๑.๑๙ ล้านบาท

สภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้มีการประสานการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา ให้แก่เกษตรกร โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นปีที่เริ่มรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ได้เริ่มมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีการ ประสานงาน และบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ทั้งในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติส่วนกลาง และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเพิ่มมากขึ้น ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และปีงบประมาณ ๒๕๕๙ หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภาเกษตรกร

แห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดมากขึ้น ประกอบกับการขับเคลื่อนงานของสภาเกษตรกรและการประชาสัมพันธ์ของสภาเกษตรกรเริ่มทำให้เกษตรกร หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนเห็นประโยชน์ และเข้ามาร่วมมือกับสภาเกษตรกรเพิ่มขึ้น แต่ละปีโดยลำดับ

๒.๑.๕) กฎหมาย/พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

จากนโยบายของรัฐที่ผ่านมา กำหนดกรอบแนวทางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน โดยไม่ได้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถาบันเกษตรกร ผ่านกลไกทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่งผลให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดไม่ได้รับการส่งเสริมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมประกอบกับกฎหมายของแต่ละหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ เป็นกฎหมายที่วางกรอบแนวทางการดำเนินการในแต่ละหน่วยงาน ส่วนพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม โดยวางกรอบอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดไว้อย่างกว้าง ขาดกลไกทางกฎหมาย และระเบียบราชการที่จะผลักดันให้มีการประสานและปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทั้งหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน โดยวิธีสร้างความสัมพันธ์ มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรเป็นสำคัญ นอกจากนี้สืบเนื่องจากการที่สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด ครบวาระการดำรงตำแหน่งในปี ๒๕๕๙ ซึ่งประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่ครบวาระดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ พิจารณา โดยนายกรัฐมนตรีมีบัญชาเห็นชอบให้เป็นไปตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนด โดยให้สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่งไปแล้ว ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกดังกล่าวชุดใหม่ ในการนี้จะทำให้การปฏิบัติงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติและสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

จากการที่สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นปีเริ่มแรกรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๔ ยุทธศาสตร์ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีการกำหนดเพิ่มอีก ๒ ยุทธศาสตร์ รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- ๓) บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน
- ๔) สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรม
- ๕) สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
- ๖) การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อปฏิรูปเกษตรกรรม

ทั้งนี้ ใน ๔ ยุทธศาสตร์แรกสภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อให้สภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการ พร้อมมีการจัดสรรงบประมาณประจำปี เพื่อดำเนินการดังกล่าว ในกรณีที่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามนโยบายหรือยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติแล้วเสร็จ และมีงบประมาณเหลือ สามารถนำไปดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่จังหวัดริเริ่มเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้แก่เกษตรกร ส่วนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ และยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ สภาเกษตรกรแห่งชาติจึงไม่ได้กำหนดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อดำเนินการเป็นการเฉพาะเรื่อง แต่สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการในลักษณะงานปกติตามอำนาจหน้าที่ หรือบางโครงการสภาเกษตรกรริเริ่มดำเนินการเพิ่มเติมสนับสนุนงาน ตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ และ ๖ ซึ่งผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ จำแนกตามยุทธศาสตร์มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

- เป้าหมาย**
- ๑) เครือข่ายสภาเกษตรกรอำเภอ และเครือข่ายสภาเกษตรกรตำบลได้รับการจัดตั้งครบทุกอำเภอ ตำบล
  - ๒) ปัญหาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้ดำเนินการแก้ไข
  - ๓) สมาชิกสภาเกษตรกรและผู้แทนกรรมการ พนักงาน องค์กรเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้
  - ๔) บุคลากรสำนักงานสภาเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกร ภายใต้กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรนี้ ได้มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ภายใต้กลยุทธ์นี้ไว้ ๓ โครงการ ซึ่งมีผลการดำเนินโครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ

โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดโครงการจัดตั้ง และสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัด สามารถดำเนินการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบลได้จำนวน ๕,๕๘๒ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๘๙ ของจำนวนตำบลเป้าหมาย และสามารถจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอได้จำนวน ๓๒๑ อำเภอ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๙ ของจำนวนอำเภอเป้าหมาย รายละเอียดตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ โครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	คิดเป็นร้อยละ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
๑. สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล ๕,๘๒๑ ตำบล	-	๔,๒๖๒	๑,๓๒๐	-	๕,๕๘๒	๙๕.๘๙
๒. สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ๓๒๔ อำเภอ	-	๓๒๑	-	-	๓๒๑	๙๙.๕๙

ที่มา : รวบรวมจาก ๖๐ จังหวัดที่มีข้อมูล

โครงการที่ ๒ โครงการยกระดับความคิดติดอาวุธทางปัญญาสร้างสัมมาชีพทั่วแผ่นดิน

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดให้ดำเนินโครงการยกระดับความคิดติดอาวุธทางปัญญาสร้างสัมมาชีพทั่วแผ่นดิน โดยกำหนดเป้าหมายให้ส่งเสริมสนับสนุนสัมมาชีพต้นแบบในพื้นที่ ๗/๗ จังหวัดฯ ละ ๒ ราย รวม ๑๔ ราย พร้อมเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้จากแปลงสัมมาชีพแก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งผลการดำเนินงานสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสามารถดำเนินการได้ ๑๗/๗ ราย ซึ่งสูงกว่าเป้าหมาย และมีเกษตรกรเข้าศึกษาดูงานรับการถ่ายทอดความรู้จากแปลงสัมมาชีพต้นแบบ จำนวน ๕,๔๓๙ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ โครงการยกระดับความคิดติดอาวุธทางปัญญาสร้างสัมมาชีพทั่วแผ่นดิน

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	คิดเป็นร้อยละ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
๑. จำนวนเกษตรกรสัมมาชีพต้นแบบ (จังหวัดละ ๒ ราย รวม ๑๔ ราย)	-	๑๗/๗	-	-	๑๗/๗	๑๐๐
๒. เกษตรกรจากอำเภอต่างๆ ภายในจังหวัดมีโอกาสศึกษาดูงานเรียนรู้จากสัมมาชีพต้นแบบ (ราย)	-	๕,๔๓๙	-	-	๕,๔๓๙	

ที่มา : รวบรวมจาก ๖๐ จังหวัดที่มีข้อมูล

โครงการที่ ๓ จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด

โดยกำหนดเป้าหมายจัดการเลือกตั้งผู้แทนเกษตรกรระดับอำเภอ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่เสียชีวิต/ลาออก ต้องจัดการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างไว้จำนวน ๔๐ รายต่อปี รวม ๔ ปี ๑๖๐ ราย ทั้งนี้ผลการดำเนินการจัดการเลือกตั้งได้รวม ๔ ปี จำนวน ๑๙๐ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ โครงการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	คิดเป็นร้อยละ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
- จัดการเลือกตั้งผู้แทนเกษตรกรระดับอำเภอแทนตำแหน่งที่ว่างระดับอำเภอ ปีละ ๔๐ คน รวม ๑๖๐ คน	๔๒	๓/๓	๓๒	๔๓	๑๙๐	๑๐๐
- จัดการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ	-ยังไม่มีจัดการเลือกตั้ง-					

ที่มา : รวบรวมจาก ๖๐ จังหวัดที่มีข้อมูล

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาบุคลากรและระบบงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ภายใต้กลยุทธ์ที่ ๒ นี้ มีการกำหนดโครงการไว้ ๒ โครงการ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องนโยบายการบริหารงาน และการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ด้านการบัญชี การพัสดุ

ซึ่งมีเป้าหมายแบ่งการสัมมนาเป็น ๒ รุ่น รวม ๓๔๔ คน ซึ่งมีผลการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการเงิน บัญชี การพัสดุ และการควบคุมภายใน ระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ รวม ๔ หลักสูตร นอกจากนั้นสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีการจัดอบรมสัมมนาเพิ่มเติมอีก ๒ หลักสูตร ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และการปรับกระบวนการทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับองค์กร ทั้งนี้รวมสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และพนักงานที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๓๐๐ คน ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๓๖๑ คน ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๔๒๐ คน และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓๒๔ คน รวมทั้งสิ้น ๑,๔๐๙ คน รายละเอียดตามตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องนโยบายการบริหารงานและการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติด้านการบัญชี การพัสดุ แบ่งการสัมมนาเป็น ๒ รุ่น รุ่นละ ๑๓๒ คน รวม ๓๔๔ คน

- รุ่นที่ ๑ ได้แก่ (๑) ประธานฯ จังหวัด ๓/๓ คน (๒) หัวหน้าสำนักงาน จังหวัด ๓/๓ คน (๓) เจ้าหน้าที่ สกช. ๑๐ คน (๔) ที่ปรึกษา ๘ คน
- รุ่นที่ ๒ ได้แก่ (๑) เจ้าหน้าที่ สกจ.จังหวัดละ ๒ คน รวม ๑๕๔ คน (๒) เจ้าหน้าที่ สกช. ๑๐ คน (๓) ที่ปรึกษา ๘ คน

หลักสูตร	ผลการดำเนินงาน				หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๑. สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องนโยบายการบริหารงานและการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติด้านการบัญชีการพัสดุ	๓๐๐ คน				
๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การควบคุมภายใน และการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน ปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด”		๓๖๑ คน			
๓. อบรมหลักสูตร “การบันทึกบัญชี การจัดทำงบการเงิน และการตรวจสอบหลักฐานทางการเงิน”			๕๕ คน		
๔. สัมมนาเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการจัดทำบัญชี งบการเงิน และงบประมาณของพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด				๓๒๘ คน	
๕. การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของไทย”			๒๑๕ คน		<i>หลักสูตรที่จัดอบรมมากกว่าแผนที่กำหนด</i>
๖. การปรับกระบวนการทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับองค์กรภาคการเกษตร			๑๕๐ คน		
รวมทั้งสิ้น	๓๐๐ คน	๓๖๑ คน	๔๑๐ คน	๓๒๘ คน	

โครงการที่ ๒ โครงการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ แล้ว ๔ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะทำงานจัดทำกฎบัตร การกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ได้มีการประกาศนโยบายการกำกับองค์กรที่ดีและจัดทำคู่มือบริหารความเสี่ยง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ โครงการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
สภาเกษตรกรแห่งชาติ ตั้งคณะกรรมการ ๗ คณะ	๑ คณะ	๒ คณะ	๑ คณะ	-	๔ คณะ	ผลการดำเนินงาน
๑. คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี	๑ คณะ					๑. ประกาศนโยบาย
๒. คณะทำงานจัดทำกฎบัตรการกำกับดูแลกิจการที่ดี		๑ คณะ				การกำกับองค์กรที่ดี
๓. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง		๑ คณะ				เมื่อวันที่ ๑๓ ส.ค.๕๗
๔. คณะกรรมการบริหารงานบุคคล			๑ คณะ			๒.จัดทำคู่มือบริหาร
๕. คณะกรรมการบริหารการตรวจสอบภายใน						ความเสี่ยง
๖. คณะกรรมการบริหารแผนงานงบประมาณ						-เป็นการระงานของกลุ่มกำกับฯ-
๗. คณะกรรมการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคม						-ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการ-
						-ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการ-

ตารางที่ ๖ โครงการสนับสนุนนโยบายการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่น

เป้าหมาย: แก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรและปัญหาด้านการเกษตรอื่น รวม ๔ ปี ๓๓ ประเด็นปัญหา แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๓ ประเด็นปัญหา ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ ปีละ ๑๐ ประเด็นปัญหา

ข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา	ผลการดำเนินงาน								
	จำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา								รวม
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	** สภจ./ สภจ.	
๑. ข้อเสนอเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาราคาสินค้า ต้นทุนการผลิต การตลาด เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กุ้ง ไข่ไก่	๓	๑๐	๖	๓๔	๖	๓๓			๙๒
๒. เสนอแนวทางช่วยเหลือชาวนาที่รับผลกระทบจากภัยแล้ง/ภัยธรรมชาติ/โรคแมลงระบาด	๑		๑	๑๐	๒	๑๔	๑		๒๙
๓. ข้อเสนอเรื่องเกี่ยวกับนโยบายภาครัฐ เช่น ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖	๑		๑	๕		๓			๑๔
๔. ข้อเสนอเกี่ยวกับหนี้สินเกษตรกร		๒							๒
๕. ข้อเสนอด้านปศุสัตว์ ประมง		๑	๓		๑				๕
๖. ข้อเสนอปัญหาที่ดินทำกิน การออกเอกสารสิทธิ์		๑			๓		๓		๓

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

ข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา	ผลการดำเนินงาน								
	จำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา								รวม
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	** สภจ./ สภจ.	
๗. ข้อเสนออื่นๆ ได้แก่	๓		๒		๓		๒		๙
- เสนอทบทวนการประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตร ให้ตรงกับข้อเท็จจริงและให้เกษตรกรมีส่วนร่วม	๑								
- ข้อเสนอการเจรจา เอฟ ที เอ ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป	๑								
- ข้อเสนอการแก้ไขปัญหากีดกันทางการค้าในการส่งออกลำไย ๘ จังหวัดภาคเหนือไปประเทศอินโดนีเซีย และการดำเนินการมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาลำไย ปี ๒๕๕๖	๑								
- ชื่อเรียกร้องของชุมนุมสหกรณ์นมไทย-เดนมาร์ก จำกัด			๑						
- เสนอยุทธศาสตร์ฉบับปรด, เสนอให้แก้ไขยุทธศาสตร์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Roadmap) ในประเด็นส่งเสริมการตลาดปลูกข้าวโพด GMO					๑				
- แนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปการเกษตรเสนอต่อประธานกรรมการ การปฏิรูปเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชย์ การท่องเที่ยวและบริการ					๑				

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

ข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา	ผลการดำเนินงาน								
	จำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา								รวม
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. ๑๓	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. ๑๓	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. ๑๓	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	** สภจ./ สภจ.	
- เสนอแนวทางการบริหารจัดการปุ๋ยและสารเคมีเกษตร เพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรไทยอย่างยั่งยืน เสนอต่อประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์					๑				
- ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษา วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.....							๑		
- ข้อคิดเห็นและข้อห่วงกังวลในเรื่อง “ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)”							๑		
รวมทั้งสิ้น	๑๑	๑๔	๑๓	๔๙	๑๔	๕๔	๕	๐	๑๕๘

หมายเหตุ** : ช่องจำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา ของ สภจ./สภจ. ปี ๒๕๕๙ นั้น เนื่องจากสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้นำปัญหาที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรกรรมตำบล อย่างน้อย ๔ เรื่อง ได้แก่ ปัญหาหนี้สิน ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สวัสดิการ สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรมไปแสดงไว้ในการจัดทำกิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม ที่ได้จากแผนพัฒนาเกษตรกรกรรมตำบล/อำเภอ และจังหวัดไปสู่การปฏิบัติจึงไม่ปรากฏผลข้อเสนอในปี

โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อความเป็นธรรมในอาชีพเกษตรกรรม

โดยได้กำหนดเป้าหมายให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อ “ได้ข้อสรุปประเด็นกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำเนินงานองค์กรเกษตรกร” แต่คณะกรรมการ ๑๓ คณะประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รวบรวมข้อมูลปัญหาด้านการเกษตร ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการปรับปรุงหรือเสนอกฎหมาย ซึ่งผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ - ปี ๒๕๕๙ รวม ๓ ปี สภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร รวม ๑๐ ฉบับ โดย ๔ ฉบับแรกสภาเกษตรกรแห่งชาติร่วมกับเครือข่ายปฏิรูปเสนอต่อประธานรัฐสภา ๔ ฉบับ ได้แก่ ๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า ๒) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดิน ๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ๔) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม นอกจากนั้นมีร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมคุ้มครองและพัฒนาระบบเกษตรพันธะสัญญาที่เป็นธรรม และร่างพระราชบัญญัติในการจัดสวัสดิการ ซึ่งได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนร่างพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย ได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ โครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อความเป็นธรรมในอาชีพเกษตรกรรม

เป้าหมาย : ได้ข้อสรุปประเด็นกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำเนินงานองค์กรเกษตรกร

ร่าง พรบ.	ผลการดำเนินงาน				หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๑.ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า พ.ศ....		๑			ร่วมกับเครือข่ายปฏิรูป
๒.ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินเพื่อคนจนและเกษตรกร พ.ศ.....		๑			เสนอต่อประธานรัฐสภา
๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร พ.ศ.....		๑			
๔. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.....		๑			

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

ร่าง พรบ.	ผลการดำเนินงาน				หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๕. ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมคุ้มครองและพัฒนาระบบเกษตรพันธะสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ.			๑		เสนอประธานสภานิติบัญญัติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. ร่างพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการ พ.ศ.....			๑		เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. ร่างพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.....			๑		ตราเป็นพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.....เรียบร้อยแล้ว
๘. เสนอให้ปรับปรุงกฎหมายการคุ้มครองพันธุ์พืช			๑		
๙. เสนอร่างพระราชบัญญัติเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ.... และร่างยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืน			๑		
๑๐. ร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม พ.ศ.....				๑	นายกรัฐมนตรื รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รวม	๐	๔	๔	๑	

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาองค์กรเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้จัดทำรายละเอียดโครงการพัฒนาองค์กรเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ แต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยมีความเห็นว่า เป็นภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สรุป ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) ดำเนินการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรตำบลได้ร้อยละ ๙๕.๘๙ ของตำบลเป้าหมาย และจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรอำเภอได้ร้อยละ ๙๙.๕๙ ของตำบลเป้าหมาย

๒) สภาเกษตรกรจังหวัดและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รวมทั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำข้อเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ รวม ๔ ปี จำนวน ๑๕๘ ข้อเสนอปัญหา ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๓๓ ข้อเสนอปัญหา

๓) สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดและพนักงานของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ รวม ๔ ปี จำนวน ๑,๔๐๙ คน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ปีละ ๓๔๔ คน นอกจากนั้นส่งเสริมสนับสนุนสร้างแปลงสัมมาชีพต้นแบบได้จำนวน ๑๗/๗ ราย สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๑๕๔ ราย รวมทั้งเกษตรกรได้รับความรู้จากการศึกษาดูงานแปลงสัมมาชีพต้นแบบถึงจำนวน ๕,๔๓๙ ราย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ

เป้าหมาย ๑) เป็นข้อมูลที่มาจากเกษตรกรโดยตรง

- ๒) คุณภาพความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่น
- ๓) ประสิทธิภาพของข้อมูลเป็นปัจจุบันครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำมาใช้ได้ทันทีที่ต้องการ

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดทำฐานข้อมูลระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก เป็นฐานข้อมูล ทางเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อใช้ในการพยากรณ์และป้องกันความเสี่ยง สำหรับเกษตรกร แลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดมีหน้าที่รวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผลผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม รวมทั้งการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอโครงการจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจต่อสำนักงานงบประมาณ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ แต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยแนะนำให้ประสานข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่างไรก็ตามสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำคู่มือ “แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด” เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ๑๐ เรื่อง ได้แก่

- ๑) ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
- ๒) ข้อมูลจำนวนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ
- ๓) ข้อมูลองค์กรเกษตรกร
- ๔) ข้อมูลผู้แทนสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ
- ๕) ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดเพื่อประกอบการตัดสินใจของเกษตรกร
- ๖) ข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๓) ข้อมูลจากการสำรวจปัญหาความต้องการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

๔) ข้อมูลจากการหาวิธีวิธีการผลิต การตลาด ต้นทุน รายได้สินค้าเกษตรที่

สำคัญในจังหวัด

๕) จัดทำสรุปผลการประชุมสภาเกษตรจังหวัด

๑๐) ข้อมูลเกษตรกรดีเด่นและปราชญ์เกษตรสาขาต่างๆ ในพื้นที่

ผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ ๑ การจัดทำฐานข้อมูลฯ ได้มีการกำหนดโครงการภายใต้กลยุทธ์นี้ ๒ โครงการโดยผลการดำเนินงาน

โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาและจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกอบอาชีพ

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลการรับขึ้นทะเบียนขององค์กรเกษตรกรตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ รวมทั้งสิ้น ๓,๑๑๓ องค์กร และจากการรวบรวมผลการจัดทำฐานข้อมูลจากสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัด มีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ๑๔ เรื่อง โดยข้อมูลที่ดำเนินการปี ๒๕๕๙ สูงสุดถึงร้อยละ ๘๕ ของจังหวัดที่มีการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกร และข้อมูลวิธีการผลิต ต้นทุน และรายได้จากการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ส่วนในปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ข้อมูลที่จังหวัดดำเนินการสูงสุด ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๗/๓.๓๓ ร้อยละ ๖๘.๓๓ และร้อยละ ๔๕.๐๐ ของจังหวัดที่รวบรวมข้อมูลในปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ ข้อมูลผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ และข้อมูลองค์กรเกษตรกร รวมทั้งข้อมูลด้านการผลิตการตลาดตามลำดับ รายละเอียดปรากฏ ดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๘ โครงการศึกษาและจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกอบอาชีพ

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน								รวม
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ขึ้นทะเบียนองค์กรเกษตรกร (องค์กร)	๑,๔๕๑	-	๑๑๑	-	๔๙๐	-	๖๖๑	-	๓,๑๑๓
การจัดฐานข้อมูล									
๑. ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจครัวเรือนเกษตรกร	-	-	-	-	-	-	๕๑	๕๕	
๒. ข้อมูลวิธีการผลิตต้นทุน รายได้ จากการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ	-	-	๙	๑๕.๐๐	-	-	๕๑	๕๕	
๓. ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	๔๔	๓/๓.๓๓	๔๑	๖๘.๓๓	๒๓	๔๕.๐๐	-	-	
๔. ข้อมูลผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ	๒๙	๔๘.๓๓	๑๙	๓๑.๖๓	๑๕	๒๕.๐๐	-	-	
๕. ข้อมูลองค์กรเกษตรกร	๒๒	๓๖.๖๓	-	-	-	-	-	-	
๖. ข้อมูลด้านการผลิตการตลาด	-	-	๒๑	๓๕.๐๐	๑๔	๒๓.๓๓	-	-	
๗. ข้อมูลปัญหาความต้องการแก้ไขปัญหาพัฒนาการเกษตร	๘	๑๓.๓๓	๑๖	๒๖.๖๓	๙	๑๕.๐๐	-	-	
๘. ข้อมูลการเกษตรดีเด่นและปราชญ์เกษตร	-	-	๑๔	๒๓.๓๓	-	-	-	-	
๙. ข้อมูลจำนวนเกษตรกรในระดับตำบล อำเภอ	๑๒	๒๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	
๑๐. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาหนี้สิน	-	-	-	-	-	-	๙	๑๕	
๑๑. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาที่ดินทำกิน	-	-	-	-	-	-	๓	๑๑.๖๓	
๑๒. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	-	-	-	-	-	-	๓	๑๑.๖๓	
๑๓. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาสวัสดิการเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม	-	-	-	-	-	-	๓	๑๑.๖๓	

หมายเหตุ : คำนวณจาก ๖๐ จังหวัด

ส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำฐานข้อมูล ดังนี้

- ๑) ข้อมูลการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร และทะเบียนองค์กรเกษตรกร
- ๒) ระเบียบสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด
- ๓) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- ๔) เว็บไซต์ของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด
- ๕) ข้อมูลบุคลากรสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- ๖) ข้อมูลแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล
- ๗) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร
- ๘) ข้อมูลยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ.

ผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๗ โครงการสื่อสารงานสภาสู่ประชาชน โดยสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานของสภาเกษตรกรจังหวัด รวมทั้งข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ทั้ง ๖๐ จังหวัด รวม ๙๔ ครั้งคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านการเกษตร/ชาวเกษตร จำนวน ๑๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๗ ส่วนสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ ๔๐ รองลงมาได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๖๖ ส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำโครงการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยนำสื่อมวลชนเยี่ยมชมผลการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด เช่น การแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาทุเรียน หลง-หลิน ลับแล ที่จังหวัดอุดรดิษฐ์ การรักษาเสถียรภาพราคาผลผลิตการเกษตร กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมน้ำเย็น น้ำอ้อม โดยใช้ระบบ QR CODE จังหวัดยโสธร กาจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และเยี่ยมชมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี นอกจากนี้สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติประชาสัมพันธ์ผลงานผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ รายละเอียดตามตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ โครงการสื่อสารงานสภาเกษตรกรสู่ประชาชน

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๕๗		
	เรื่องที่ประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานของสภาเกษตรกรจังหวัด	๑. ผลการดำเนินงานของสภา (ครั้ง)	๙๔	๑๐๐
	๒. ความรู้ด้านการเกษตร/ข่าวเกษตร (ครั้ง)	๑๓	๒๑.๖๗
	๓. สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์		
	- สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว	๔๘	๘๐
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์	๔๓	๗/๑.๖๖	
- นิตยสาร	๑๔	๒๓.๓๓	

หมายเหตุ : คำนวณจาก ๖๐ จังหวัด

สรุป การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำโครงการศึกษา และจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อประกอบอาชีพ เสนอของบประมาณจากรัฐบาลปี ๒๕๕๗ แต่สำนักงานงบประมาณพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เนื่องจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติยังไม่มีระบบสารสนเทศ ดังนั้นเบื้องต้นควรประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงไม่จัดสรรงบประมาณให้ อย่างไรก็ตามสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดฐานข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ซึ่งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้หลายจังหวัดริเริ่มจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด ส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับจังหวัด เช่น ข้อมูลการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ทั้งนี้ยังมีปัญหาขาดหัวหน้าส่วนสารสนเทศ ซึ่งเป็นบุคลากรตำแหน่งสำคัญในการขับเคลื่อนงานข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน

เป้าหมาย ๑) เกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม

๒) งานโครงการตามแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมถูกนำไปปฏิบัติ

๓) สภาเกษตรกรจังหวัดมีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอและระดับตำบล

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรโดยใช้ฐานข้อมูลของเกษตรกร ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านสู่จังหวัด

ภายใต้กลยุทธ์ที่ ๑ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรโดยใช้ฐานข้อมูลของเกษตรกร ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านสู่จังหวัดนี้ ได้กำหนดโครงการดำเนินงานไว้เดิม ๓ โครงการ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติเห็นชอบให้เพิ่มเติมอีก ๑ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลของสภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ซึ่งมีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล โดยขั้นตอนแรกรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในตำบล ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านแหล่งน้ำ คุณภาพดิน ที่ดินทำกิน การปลูกพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ ัตว์น้ำ จำนวนประชากรในตำบล จำนวนเกษตรกร และอาชีพเกษตรกรรมหลักในพื้นที่ แหล่งตลาด โรงงานรับซื้อผลผลิตในพื้นที่ การรวมกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร และการคมนาคม เป็นต้น รวมถึงบางจังหวัดดำเนินการสำรวจแบบสอบถาม ปัญหาด้านการเกษตรและความต้องการข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาจากผู้แทนเกษตรกรจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ศักยภาพ พร้อมจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกษตรกรร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อกำหนดปัญหา และแนวทางพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ จากนั้นจัดทำรายละเอียดโครงการตามแนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหาคำหนดไว้ ทั้งนี้จากการจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัด ซึ่งมีจำนวนตำบลเป้าหมายในการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล รวม ๕,๖๔๑ ตำบล ปรากฏว่าสามารถดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลแล้วเสร็จ ๔,๕๑๑ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๙๗ ตำบล รายละเอียดตามตารางที่ ๑๐

โครงการที่ ๒ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ

เมื่อสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลแล้วเสร็จ ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ โดยรวบรวมแผนพัฒนาเกษตรกรรมของตำบลต่างๆในอำเภอนั้นๆ จำแนกปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ แล้วจัดกลุ่มปัญหาประเภทเดียวกัน และแนวทางแก้ไขปัญหาจากตำบลต่างๆรวมเป็นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาระดับอำเภอ พร้อมทั้งจำแนกกลุ่มโครงการประเภทเดียวกันจากตำบลต่างๆ รวมเป็นโครงการแก้ไขปัญหาคณะพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ซึ่งหลายจังหวัดมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นพิจารณาแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ ซึ่งมีการจัดทำเชื่อมโยงมาจากแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลภายในอำเภอนั้นๆ ก่อนเสนอเพื่อรวบรวมเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดต่อไป ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัด พบว่าอำเภอเป้าหมายที่ต้องจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ จำนวน ๓๒๔ อำเภอนั้น ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ จำนวน ๖๒๒ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๙๑ รายละเอียดตามตารางที่ ๑๐

โครงการที่ ๓ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัด

หลังจากจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอแล้ว สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอทุกอำเภอในจังหวัด จำแนกข้อมูลจัดกลุ่มประเภทปัญหาด้านการเกษตร และโครงการเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาคณะพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด รวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาด้านการเกษตรและปัญหาจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรในจังหวัด แล้ววิเคราะห์ศักยภาพ พร้อมจัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้แทนเกษตรกร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงการเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด หลังจากจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด แล้วมีการจัดประชุมเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดดังกล่าวก่อนเสนอสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ต่อไป ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัด ปรากฏว่าได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม ๕๔ จังหวัด คิดเป็นร้อยละ ๙๐ รายละเอียดตามตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรโดยใช้ฐานข้อมูลของเกษตรกรตั้งแต่ระดับหมู่บ้านสู่จังหวัด

โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๓/	
		จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
โครงการที่ ๑ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล	แผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบลที่ผ่านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เป้าหมาย ๕,๖๔๑ ตำบล)	๔,๕๑๑	๓/๙.๙๓/
โครงการที่ ๒ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับอำเภอ	ได้แผนพัฒนาเกษตรกรระดับอำเภอ ที่บูรณาการจากแผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล (เป้าหมาย ๓๒๔ อำเภอ)	๖๒๒	๘๕.๙๑
โครงการที่ ๓ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับจังหวัด	ได้แผนพัฒนาเกษตรกรจังหวัดที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อใช้จัดทำแผนแม่บทพัฒนาเกษตรกร (เป้าหมาย ๖๐ จังหวัด)	๕๔	๙๐

หมายเหตุ : คำนวณจาก ๖๐ จังหวัด

กิจกรรม ขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล/อำเภอ และจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้กำหนดให้เพิ่มเติม กิจกรรม ขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล/อำเภอ และจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนฯ ซึ่งในช่วง ๔ ปี ของยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ ได้แบ่งกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล/อำเภอและจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ ออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑) ขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล/อำเภอและจังหวัดในปี ๒๕๕๗ ไปสู่การปฏิบัติ ปรากฏว่า สภาเกษตรกรจังหวัดและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัดได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของดำเนินโครงการที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล/อำเภอและจังหวัด ดังนี้ เป็นโครงการที่สภาเกษตรกรจังหวัดและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการเองจำนวน ๔ โครงการ งบประมาณดำเนินการ ๙๐,๖๘๔ บาท อีกส่วนหนึ่งประสานเสนอองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด นำเข้าแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไว้จำนวน ๔๕๕ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๑๓๕.๕๒ ล้านบาท และมีโครงการที่ อบต./เทศบาลและอบจ. นำไปดำเนินการในพื้นที่แล้ว ๑๑๔ โครงการ งบประมาณ ๘.๓๔ ล้านบาท นอกจากนั้นยังได้ประสานเสนอโครงการให้หน่วยงานราชการในจังหวัด/ภาคและส่วนกลางสนับสนุน โดยหน่วยงานได้นำเข้าแผนไว้ ๔๗๒ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๒๑๐.๗/๑ ล้านบาท และหน่วยงานราชการได้นำโครงการไปดำเนินการแล้ว ๙๔ โครงการ งบประมาณ ๖๒.๕๐ ล้านบาท รายละเอียดตามตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ กิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล/อำเภอและจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ

การดำเนินการโครงการ	ปี ๒๕๕๘ (รวบรวมจาก ๖๐จังหวัด)	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)
๑ สกจ./สภจ.ดำเนินการเอง	๔	๙๐,๖๘๔
๒. อบต./เทศบาล/อบจ.		
- นำเข้าแผนไว้	๔๕๕	๑๓๕,๕๒๐,๔๙๙
- นำโครงการไปดำเนินการแล้ว	๑๑๔	๘,๓๔๑,๐๙๙
๓. หน่วยงานราชการในจังหวัด/ภาค/ส่วนกลาง		
- นำเข้าแผนไว้	๔๓/๒	๒๑๐,๓/๑๙,๙๔๐
- นำโครงการไปดำเนินการแล้ว	๙๔	๖๒,๕๐๕,๔๐๕

๒) ขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลในปี ๒๕๕๙ ไปสู่การปฏิบัติ

โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนดให้สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเป้าหมาย อำเภอละ ๑ ตำบล รวม ๓/๓ จังหวัด ๔๔๔ ตำบล เพื่อให้ได้แผนพัฒนาอาชีพ โดยปรับเปลี่ยนชนิดการทำเกษตรกรรม หรือปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด มุ่งแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร รวมทั้งได้ปัญหาการเกษตรในพื้นที่ที่สำคัญอย่างน้อย ๔ เรื่อง ได้แก่ ปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาสวัสดิการสิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมทั้งปัญหาการเกษตรอื่นๆในพื้นที่ ซึ่งผลการขับเคลื่อนงานได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลแล้วเสร็จจำนวน ๔๕๖ ตำบล จากเป้าหมาย ๔๔๔ ตำบล มีการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายสินค้าเพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรได้จำนวน ๒๒๖ องค์กรจากเป้าหมาย ๔๔๔ องค์กร ประสานให้เกษตรกรผู้มีปัญหาสำคัญทั้ง ๔ เรื่อง สามารถยื่นเรื่องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบช่วยเหลือแก้ไขปัญหา จำนวน ๕๓,๓๐๙ ราย ในจำนวนนี้เกษตรกรผู้มีปัญหาได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานรับผิดชอบแล้ว ๑๒,๔๐๓ ราย เกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างดำเนินการ รายละเอียดตามตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ ชั้นเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล ในปี ๒๕๕๙ ไปสู่การปฏิบัติ

เป้าหมาย	ผลการปี ๒๕๕๙ (รวบรวมจาก ๓/๓ จังหวัด)
๑. จำนวนแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล (เป้าหมาย ๘๘๘ ตำบล)	๘๕๖ ตำบล
๒. จัดตั้งกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้า (เป้าหมาย ๘๘๘ องค์กร)	๒๒๖ องค์กร
๓. เกษตรกรผู้มีปัญหาหนี้สินสามารถยื่นเรื่องให้หน่วยงานช่วยเหลือแก้ไขปัญหา	๘,๘๑๐ ราย
๔. เกษตรกรผู้มีปัญหาหนี้สินได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน	๑,๓๒๖ ราย
๕. เกษตรกรผู้มีปัญหาที่ดินทำกินสามารถยื่นเรื่องให้หน่วยงานช่วยเหลือแก้ไข	๑๔,๐๓๖ ราย
๖. เกษตรกรผู้มีปัญหาที่ดินทำกินได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน	๘๓/๕ ราย
๗. เกษตรกรผู้มีปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรสามารถยื่นเรื่องให้หน่วยงานช่วยเหลือแก้ไข	๒๓,๔๕๕ ราย
๘. เกษตรกรผู้มีปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน	๘,๓๒๔ ราย
๙. เกษตรกรผู้มีปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม สามารถยื่นเรื่องให้หน่วยงานช่วยเหลือแก้ไข	๑๑,๔๐๘ ราย
๑๐. เกษตรกรผู้มีปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรมได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน	๑,๔๓/๘ ราย
รวมเกษตรกรผู้มีปัญหายื่นเรื่องให้ให้หน่วยงานช่วยเหลือแก้ไขทั้ง ๔ ปัญหา	๕๓,๓/๐๙ ราย
รวมเกษตรกรผู้มีปัญหาได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน ทั้ง ๔ ปัญหา	๑๒,๔๐๓ ราย

กลยุทธ์ที่ ๒ บูรณาการแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัด กลุ่มจังหวัดและภาค เป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติ

โครงการที่ ๑ โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดประชุมสัมมนาถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยแบ่งสัมมนาเป็น ๔ ภาค จำนวน ๒,๑๙๗ คน เกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล และบูรณาการเชื่อมโยงจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมอำเภอและจังหวัด จากนั้นในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล เชื่อมโยงเป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ และระดับจังหวัด แล้วจัดส่งแผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดให้สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยได้มีการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติขึ้น

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม และแต่งตั้งคณะทำงานจัดเตรียมข้อมูลแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ดำเนินการประมวลข้อมูลจากแผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด ร่วมกับข้อเสนอของคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ โดยต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) โดยมีผู้แทนจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ องค์กรด้านการเกษตร ภาคเอกชน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมระดมความคิดเห็น จำนวน ๔๔ คน จากนั้นสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ปรับปรุงแก้ไขร่างแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมตามข้อเสนอที่ประชุม แล้วได้มีการนำ (ร่าง) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมดังกล่าวเสนอขอพิจารณาพิจารณารับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด พนักงาน หน่วยงานราชการ องค์กรภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดสัมมนา เรื่อง “สานพลังประชารัฐ สร้างเศรษฐกิจฐานราก ขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรม ภาคเกษตรสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” ที่เมืองทองธานี ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยมีผู้เข้าสัมมนาจำนวน ๒,๔๒๐ คน มีการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ได้มีการจัดส่งแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมฉบับสมบูรณ์ต่อนายกรัฐมนตรีเมื่อปลายปีงบประมาณ ๒๕๕๙ รายละเอียดตามตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ กลยุทธ์ที่ ๒ บูรณาการแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัดกลุ่มจังหวัดและภาคเป็นแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติ

โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการตาม กลยุทธ์	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม
		๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
โครงการที่ ๑ โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติ	ได้แผนแม่บทพัฒนาเกษตรกรรมที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียรวมทั้งเชื่อมโยงแผนแม่บทระดับจังหวัด	๒,๑๙๓/คน	-	๑ แผน ๔๔ คน	๑ แผน ๒,๔๒๐ คน	๑ แผน ๔,๖๑๑ คน
๑. ประชุมสัมมนาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ สู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน	- ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล และบูรณาการเชื่อมโยงจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอและจังหวัด	๒,๑๙๓/คน				๒,๑๙๓/คน
๒. ประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนแม่บทเพื่อพัฒนา เกษตรกรรมฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)	- ได้ร่างแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมที่ผ่านการประชุมระดมความคิดเห็นแก้ไขจากคณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ องค์กรด้านการเกษตรภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			๑ แผน ๔๔ คน		๑ แผน ๔๔ คน
๓. จัดสัมมนา เรื่อง “สานพลังประชารัฐ สร่างเศรษฐกิจฐานราก ขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกร ภาคเกษตรสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	- ได้ร่างแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมที่ผ่านการประชาพิจารณ์ระดมความคิดเห็นสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานราชการ องค์กรด้านการเกษตร ภาคเอกชนและภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติฉบับสมบูรณ์				๑ แผน ๒,๔๒๐ คน	๑ แผน ๒,๔๒๐ คน

กลยุทธ์ที่ ๓ ติดตามผลงานดำเนินงานของส่วนราชการตามแผนแม่บท

โครงการที่ ๑ โครงการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนแม่บท

สืบเนื่องจากได้มีการจัดส่งแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติฉบับสมบูรณ์ให้นายกรัฐมนตรีเมื่อปลายปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างรอผลการพิจารณาว่า รัฐบาลจะมีบัญชาให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ และโครงการที่เสนออย่างไรบ้าง จึงยังไม่มี การดำเนินโครงการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทในช่วงยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ ที่ผ่านมา

สรุป ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๓ บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน

๑) ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล/อำเภอ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ส่วนการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัดมีการเชิญผู้แทนเกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมระดมความคิดเห็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้การจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติ มีการจัดประชุมคณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา (ร่าง) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม จากนั้นมีการจัดประชุมประชาพิจารณ์ (ร่าง) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม โดยมีสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดทั่วประเทศร่วมพิจารณาให้ความคิดเห็น

๒) งาน/โครงการตามแผนพัฒนาเกษตรกรรมได้มีการประสานเพื่อนำแผนพัฒนาเกษตรกรรมไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด โดยประสานเสนอโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนเสนอองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/ หน่วยงานในระดับจังหวัด/ภาคและส่วนกลาง ซึ่งมีการนำไปดำเนินการแล้วบางโครงการ และบางส่วนหน่วยงานได้บรรจุเข้าแผนของหน่วยงานไว้เพื่อดำเนินการต่อไป

๓) การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมมีการเชื่อมโยงตั้งแต่การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ประมวลข้อมูลเป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอและระดับจังหวัด จากนั้นบูรณาการเป็นแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติ

ตารางที่ ๑๔ โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มและเชื่อมโยงธุรกิจเกษตรที่เป็นธรรม (ระดับสถาบันเกษตรกร)

เป้าหมาย	กิจกรรมที่จังหวัด ดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๕๘ (รวบรวมจาก ๖๐ จังหวัด)				หมายเหตุ
		จำนวน จังหวัด	จำนวน องค์กร ที่จัดตั้ง	จำนวน สมาชิก	ชนิดสินค้า	
มีการเชื่อมโยงธุรกิจซื้อ ขายสินค้าเกษตรระหว่าง สถาบันเกษตรกรจังหวัด ละ ๑ เรื่อง รวม ๓/๓/ เรื่องต่อปี	การสร้างเครือข่าย สินค้าเกษตร (ตั้ง องค์กรเกษตรกร รายสินค้า)	๒๓	๑๕๔	๓,๐๒๘	ข้าวอินทรีย์, ข้าวไรซ์เบอรี่แบบ อินทรีย์, ข้าวขาวหอมมะลิ ๑๐๕, เมล็ดพันธุ์ข้าว, ไข่, ตะไคร้, ถั่ว เขียว, ผักปลอดสารพิษ, เห็ด, ข้าวโพดข้าวเหนียว, ปาล์มน้ำมัน, ทุเรียน, มันสำปะหลัง, ไข่ พื้นเมือง, หอยแครง, โคเนื้อ, กระบือ, แพะ, แกะ	- ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณให้ ดำเนินโครงการนี้เนื่องจากเป็น ภารกิจกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างอำนาจต่อรองให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุดจากผลผลิต

โดยภายใต้กลยุทธ์นี้กำหนดไว้ ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการติดตามและร่วมมือการเจรจาซื้อขายสินค้าเกษตรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคา ซึ่งโครงการนี้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๕๗ จากสำนักงานงบประมาณเนื่องจากเห็นว่าเป็นภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กลยุทธ์ที่ ๓ สร้างการเรียนรู้และพัฒนาของเกษตรกรที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานการณ์โลก โดยภายใต้กลยุทธ์นี้กำหนดไว้ ๒ โครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินโครงการนี้ เนื่องจากมีความเห็นว่าเป็นภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โครงการที่ ๒ โครงการเตรียมความพร้อมเกษตรกรรองรับการร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งกำหนดกิจกรรมภายใต้โครงการไว้ ๒ กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ ๑ สัมมนาและศึกษาดูงานหลักสูตร “การศึกษาเรียนรู้เปรียบเทียบด้านการเกษตร กลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” แก่สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ ปีละ ๔ รุ่นๆละ ๒๐ คน รวม ๑๒๐ คนต่อปี รวม ๔ ปี ๔๘๐ คน ซึ่งผลการดำเนินงานจัดสัมมนาและศึกษาดูงานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ รวม ๑๐๘ คน ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

กิจกรรมที่ ๒ จัดระบบการจัดการสินค้าเกษตรรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกิจกรรมนี้ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากเห็นว่าเป็นภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กลยุทธ์ที่ ๔ สิทธิประโยชน์และสวัสดิการของเกษตรกร

ภายใต้กลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการกำหนดรูปแบบสวัสดิการที่เหมาะสมแก่เกษตรกร โดยโครงการนี้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กลยุทธ์ที่ ๕ พัฒนาเกษตรกรอุตสาหกรรมแปรรูป

โดยในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีมติให้เพิ่มเติม กลยุทธ์ที่ ๕ พัฒนาเกษตรกรอุตสาหกรรมแปรรูป ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินโครงการเกษตรอุตสาหกรรมแปรรูปรวม ๑๕ โครงการ จำแนกเป็น ๕ กลุ่มสินค้า ได้แก่ แปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง พลังงานทดแทนและข้าว โดยแบ่งเป็นความก้าวหน้าการดำเนินงาน ได้แก่ อยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดเตรียมเอกสาร/จัดทำโครงการ จำนวน ๗ โครงการ อยู่ระหว่างขอกู้เงินยื่นขอใบอนุญาต/จัดตั้งบริษัทหรือองค์กร จำนวน ๔ โครงการ อยู่ระหว่างรอการอนุมัติเงินกู้และใบอนุญาต ๓ โครงการ ทั้งนี้ มีโครงการที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แล้ว ๑ โครงการ

สรุป ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างความมั่นคง มั่นคงและยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรวม

๑) แม้จะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงธุรกิจเกษตรที่เป็นธรรม เพื่อสร้างจังหวัดต้นแบบจัดการสินค้าเกษตรครบวงจร และขยายผลสู่จังหวัดอื่น แต่สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้า และสร้างเครือข่ายสินค้าเกษตรได้จำนวน ๒๓ จังหวัด

๒) สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติได้เข้าสัมมนาและศึกษาดูงานหลักสูตร “การศึกษาเรียนรู้เปรียบเทียบด้านการเกษตร กลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เพื่อปรับตัวรองรับการรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตารางที่ ๑๕ การสร้างความร่วมมือระหว่างสภาเกษตรกรร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่

กิจกรรม : การเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานกับภาครัฐและเอกชนของสภาเกษตรกรจังหวัด และสภาเกษตรกรแห่งชาติ

เป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่		จำนวนข้อตกลงความร่วมมือ/การร่วมมือดำเนินกิจกรรม/โครงการระหว่างสภาเกษตรกรกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ				รวม
			๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
สภาเกษตรกรจังหวัด สภาเกษตรกรแห่งชาติ มีการร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่	หน่วยงานของรัฐ	ประสานงาน/การบูรณาการ	๕๒	๑๗	๒๐	๐	๘๙
		การจัดทำ MOU	๘	๑๗	๑๕	๑	๔๑
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประสานงาน/การบูรณาการ	๓๙	๙๙	๑๐	๐	๑๔๘
		การจัดทำ MOU	๑	๒๔	๒๕	๐	๕๐
	ภาคเอกชน	ประสานงาน/การบูรณาการ	๙	๑๔	๒	๐	๒๕
		การจัดทำ MOU	๐	๕	๖	๑	๑๒
	สถาบันการศึกษา	ประสานงาน/การบูรณาการ	๒	๗	๑	๐	๑๐
		การจัดทำ MOU	๓	๑๐	๖	๑	๒๐
	ระหว่างสภาเกษตรกรจังหวัดด้วยกัน	ประสานงาน/การบูรณาการ	๐	๐	๐	๐	๐
		การจัดทำ MOU	๕	๓	๖	๐	๑๔
รวมการประสานงาน/การบูรณาการ (เรื่อง)			๑๐๒	๑๓๗	๓๓	๐	๒๗๒
รวมการจัดทำ MOU (ข้อตกลง)			๑๗	๕๙	๖๔	๓	๑๔๓

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรด้านการจัดการฟาร์ม

กลยุทธ์ที่ ๒ นี้ มีเป้าหมายให้เกษตรกรได้ระดมความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการฟาร์มตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ ๒ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตร โดยสภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดประสานหน่วยงานถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรด้านการละ ลด เลิก ใช้สารเคมี และการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งถ่ายทอดความรู้การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP, Q และอินทรีย์ รวม ๑,๓๓๔ ราย ส่วนกิจกรรมที่ ๒ สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา ฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพอย่างครบวงจรในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๔,๒๓๑ ราย นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร โดยมีการรวมกลุ่มรายสินค้าและได้รับการถ่ายทอดความรู้แนวทางการพัฒนากิจกรรมเกษตรในฟาร์มด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด รวมทั้งวิธีจัดทำแผนการผลิต ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๔,๐๖๙ ราย รวมเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม ในปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๒๙,๖๓๔ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรด้านการจัดการฟาร์ม

เป้าหมาย	โครงการ/กิจกรรม	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม (ราย)		รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	
เกษตรกรเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการฟาร์มตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด	๑. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตร - จำนวนเกษตรกรที่ละ ลด เลิก ใช้สารเคมี การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย (ราย) - เกษตรกรเข้าร่วมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP,Q, อินทรีย์ (ราย)	๓๘๕ ๙๔๙		๓๘๕ ๙๔๙
	๒. กิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรอย่างครบวงจร		๑๔,๒๓๑	๑๔,๒๓๑
	๓. โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร - จำนวนเกษตรกรที่รวมตัวเบื้องต้นเป็นกลุ่มของเกษตรกรรายสินค้าเกษตรรับการชี้แจงถ่ายทอดความรู้แนวทางพัฒนา กิจกรรมเกษตรในฟาร์ม ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดและกิจกรรมใหม่รวมทั้งวิธีการจัดทำแผนการผลิต		๑๔,๐๖๙	๑๔,๐๖๙
รวมจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม (ราย)		๑,๓๓๔	๒๘,๓๐๐	๒๙,๖๓๔

กลยุทธ์ที่ ๓ การพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓ นี้มีเป้าหมายเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งสภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินโครงการที่สำคัญภายใต้กลยุทธ์นี้ ๓ โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการอบรมหลักสูตร ส่งเสริม/พัฒนาการเกษตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรอินทรีย์ ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๘๙๙ ราย ๒) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลังนา ดำเนินการในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓๐๐ ราย และ ๓) โครงการจัดทำนาห้วยทดแทนในพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสม สนับสนุนการเลี้ยงโคนมในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๙๘ ราย รวมเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนทั้ง ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ รวม ๒,๒๙๗ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ การพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

เป้าหมาย : เกษตรกรเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
ตัวชี้วัด : จำนวนเกษตรกรเป้าหมายที่มีการปรับปรุงกิจกรรมแบบทำการเกษตรมุ่งพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

โครงการ/กิจกรรม	จำนวนจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้มุ่งพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (ราย)			รวม
	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
โครงการอบรมหลักสูตรส่งเสริม/พัฒนาการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรแบบผสมผสาน/เกษตรอินทรีย์	๑๐๐	๑๑๒	๑,๖๘๗	๑,๘๙๙
โครงการส่งเสริมปลูกพืช หลังนา		๓๐๐		๓๐๐
โครงการจัดทำนาห้วยทดแทนในพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมสนับสนุนการเลี้ยงโคนม			๙๘	๙๘
รวมจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ มุ่งพึ่งพาตนเองด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (ราย)	๑๐๐	๔๑๒	๑,๗๘๕	๒,๒๙๗

สรุป ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม

- ๑) สภาเกษตรกรจังหวัดและสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีการประสานงานร่วมมือดำเนินกิจกรรม/โครงการระหว่างสภาเกษตรกรกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖-ปี ๒๕๕๙ รวม ๒๓๒ เรื่อง และจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รวม ๑๔๓ ข้อตกลง
- ๒) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ด้านการจัดการฟาร์ม ปี ๒๕๕๗ และ ปี ๒๕๕๘ รวม ๒๙,๖๓๔ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านระบบเกษตรกรรมยั่งยืนปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ รวม ๒,๒๙๗ ราย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม

- เป้าหมาย**
- ๑) เกษตรกรเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปรับทัศนคติ แนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง
  - ๒) องค์กรเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการพัฒนาการจัดการองค์กร เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร

ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ และมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ การยกระดับความคิดของเกษตรกร

มีผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่สำคัญภายใต้กลยุทธ์ที่ ๑ นี้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ปรับแนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง จำนวน ๔ โครงการ/กิจกรรม ได้แก่ ๑) จัดอบรมบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกรในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ จำนวน ๔๐๖ ราย ๒) โครงการศึกษาดูงานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐๒ ราย ๓) โครงการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต/ผลิตปุ๋ยอินทรีย์วิธีพองเพียง ในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๙๐ ราย และ ๔) โครงการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์ด้านอาชีพและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๔๐ ราย รวมจำนวนเกษตรกรเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปรับทัศนคติแนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง จำนวน ๖๓๘ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๑๘

ตารางที่ ๑๘ กลยุทธ์ที่ ๑ ยกระดับความคิดของเกษตรกร

เป้าหมาย	โครงการ/กิจกรรม	จำนวนเกษตรกรเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปรับทัศนคติ แนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง (ราย)			รวม
		๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	
เกษตรกรเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปรับทัศนคติ แนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง (จำนวนเกษตรกรเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปรับทัศนคติ แนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง)	จัดอบรมบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๔๑	๓๖๕		๔๐๖
	โครงการศึกษางานดูงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		๖๓	๓๙	๑๐๒
	โครงการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต/ผลิตปุ๋ยอินทรีย์วิถีพอเพียง		๙๐		๙๐
	โครงการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์ด้านอาชีพและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน		๕๐		๕๐
รวมจำนวนเกษตรกรเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปรับทัศนคติ แนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง (ราย)		๔๑	๕๕๔	๓๙	๖๓๔

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดองค์กรเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรกรม

ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ นี้ มีโครงการและกิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการ ได้แก่

- ๑) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตร โดยสนับสนุนส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเป็นกลุ่ม/องค์กร ผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐาน เช่น GAP, Q, อินทรีย์ ในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๘๕ กลุ่ม/องค์กร
- ๒) โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร โดยสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่ม/องค์กรสามารถให้บริการธุรกิจ/กิจกรรมแก่สมาชิก เช่น การถ่ายทอดความรู้แปรรูป รวมขาย และร่วมผลิตปัจจัยการผลิต เป็นต้น ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๔๑๓ องค์กร
รวมกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาจัดการองค์กรในปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๕๐๒ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๑๙

ตารางที่ ๑๙ กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดองค์กรเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร

เป้าหมาย	โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการตามกลยุทธ์	จำนวนองค์กรเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ (กลุ่ม/องค์กร)		รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	
องค์กรเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการพัฒนาการจัดการองค์กร เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร (ตัวชี้วัด : จำนวนองค์กรเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการพัฒนาการจัดการองค์กร เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร)	กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตร - จำนวนเกษตรกรที่รวมตัวเป็นสมาชิกของกลุ่ม/องค์กร ในการประกันคุณภาพสินค้าเกษตร (GAP,Q, อินทรีย์)	๘๕		๘๕
	โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร - จำนวนกลุ่มของเกษตรกรที่สามารถให้บริการธุรกิจ/กิจกรรมแก่สมาชิก เช่น การถ่ายทอดความรู้ การออมเงิน รวมทั้ง รวมแปรรูป รวมชาย และร่วมผลิตปัจจัยการผลิต เป็นต้น		๔๑๓	๔๑๓
รวมจำนวนองค์กรเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ (กลุ่ม/องค์กร)		๘๕	๔๑๓	๕๐๒

สรุป ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๖ สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม

๑) เกษตรกรเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปรับทัศนคติ แนวคิดมุ่งพึ่งพาตนเอง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ – ปี ๒๕๕๙ รวม ๖๓๘ ราย

๒) จำนวนองค์กรเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ – ปี ๒๕๕๙ จำนวน ๕๐๒ กลุ่ม/องค์กร

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๑. วิสัยทัศน์

“สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันแกนหลักประสานการพัฒนาภาคเกษตรกรรม
มุ่งให้เกษตรกร และองค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งในอาชีพ”

๒. พันธกิจ

๑. เพิ่มประสิทธิภาพพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์สำรวจ/จัดเก็บข้อมูลปัญหา ความต้องการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร และสื่อสารคำแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหา

๒. เพิ่มศักยภาพพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานในการวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตร หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แล้วแต่กรณี รวมทั้งวิธีการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือวิธีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่มีคุณภาพ

๓. ประสานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาภาคเอกชน และเกษตรกรเป้าหมายในการขับเคลื่อนงาน/โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนไปสู่การปฏิบัติ

๔. ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์มแก่เกษตรกรต้นแบบ ตั้งแต่การวางแผนการผลิต ดำเนินการผลิต แปรรูป และการตลาด รวมทั้งการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีเกิดผลผลิตที่แตกต่าง หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตใหม่ให้ลดต้นทุน พัฒนาคุณภาพ และเพิ่มมูลค่าสินค้า

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวเป็นกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายสินค้า ดำเนินการผลิตโดยใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรจากเดิมที่มุ่งขายวัตถุดิบไปสู่การแปรรูปเพิ่มมูลค่า

๖. ประสานหน่วยงานพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการธุรกิจของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่มุ่งผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปเพิ่มมูลค่า

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง

๔. ตัวชี้วัด

ร้อยละความสำเร็จของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอาชีพเป็นเกษตรกรอุตสาหกรรม ในปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๗ ต่อปี

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกรและเครือข่าย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรกรอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

*****

๑. สถานการณ์

ในปีการผลิต ๒๕๕๗/๕๘ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด ๕.๙ ล้านครัวเรือน ซึ่งเป็นประชากรแรงงานเกษตร อายุ ๑๕-๖๔ ปี จำนวน ๑๗.๘๖ ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย การพัฒนาการเกษตรถูกกำหนดให้เป็นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญของประเทศมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ จนถึงปัจจุบัน แต่มีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายและแนวทางในแต่ละแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และแนวโน้มปัญหาของภาคเกษตรและเศรษฐกิจสังคมโดยรวมในช่วงเวลานั้นๆ เป้าหมายของแผนพัฒนาโดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร และการยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาของภาคการเกษตรยังคงมีอยู่มากตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด ในการนี้สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้นำเกษตรกรไทยที่เป็นสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด ๗๗ จังหวัด ระหว่างตุลาคม ๒๕๕๖ - มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งมีผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

๑.๑) ปัญหาของเกษตรกร มีดังนี้

๑.๑.๑) ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ทั้งจากเมล็ดพันธุ์ อาหารสัตว์ ปุ๋ยเคมี สารเคมีทางการเกษตร น้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากคุณภาพของดินต่ำลง เพราะเกษตรกรไม่ได้ปรับปรุงบำรุงดิน ร้อยละ ๑๗.๔ ไม่มีที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ ส่งผลให้มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสนับสนุนทรัพยากรจากภาครัฐ เนื่องจากปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอกับการเกษตร เกษตรกรส่วนมากยังต้องอาศัยน้ำฝน ขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี และสภาพอากาศแปรปรวน ทำให้เกษตรกรขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง รวมทั้งเผชิญกับภาวะน้ำท่วม น้ำเสีย น้ำเค็ม นอกจากนี้ยังมีสาเหตุจากขาดแคลนแรงงาน และค่าจ้างสูง

๑.๑.๒) เกษตรกรยังมีข้ออ่อนด้อยเรื่องความรู้ทางการผลิต ขาดการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ขาดการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิต การตลาด รวมทั้งยังไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรเท่าที่ควร

๑.๑.๓) คุณภาพผลผลิตจากการขาดความรู้ทางการผลิต และการผลิตที่เชื่อมโยงกับการตลาดทำให้ผลผลิตมีปัญหาทั้งคุณภาพมาตรฐาน ราคา และปริมาณที่ไม่พอกับความต้องการของตลาด

๑.๑.๔) ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากรายรับที่ต่ำกว่ารายจ่าย โดยเฉพาะในภาวะที่ค่าครองชีพสูง

๑.๑.๕) เกษตรกรขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทำให้ขาดอำนาจในการต่อรอง นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องเงินลงทุนทางการเกษตร

๑.๒) ความต้องการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร

๑.๒.๑) แก้ปัญหาด้วยตัวเกษตรกร ด้วยการตั้งกลุ่มหรือองค์การเกษตรกรในการจัดการปัญหาด้วยตนเอง เช่น กลุ่มจำหน่ายผลผลิตเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง กลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุน

๑.๒.๒) แก้ไขโดยการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเกษตรกรต้องการให้ภาครัฐออกนโยบายที่แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ทำงานเชิงรุกอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ลดนโยบายประชานิยม ออกกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกร ฯลฯ

จากผลการดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดที่ผ่านมามาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน ได้มีการดำเนินการโดยสภาเกษตรกรเป็นแกนกลางในการประสาน รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการจากเกษตรกร เชื่อมโยงให้หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือบางเรื่องสภาเกษตรกรดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนแก้ไขปัญหา และพัฒนาการเกษตร แต่สภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรุนแรงขึ้น ส่งผลให้เกิดภาวะภัยแล้ง น้ำท่วม การเพิ่มของประชากร ส่งผลต่อปัญหาที่ดินทำกินและทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร ดินเสื่อมโทรม แหล่งน้ำขาดแคลน นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มประชาคมทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ทำข้อตกลงเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ในกลุ่มการเจรจาการค้าเพื่อประโยชน์ระหว่างประเทศคู่ค้า มาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ การแข่งขันทางการค้าสูงขึ้น ทั้งด้านต้นทุน คุณภาพ และรูปแบบความแตกต่างของสินค้าและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ส่งผลให้ปัญหายิ่งซับซ้อนขึ้น เกษตรกรต้องปรับตัวสูง การแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรจึงต้องดำเนินการให้รวดเร็ว และแก้ไขได้ครอบคลุมตรงประเด็น ดังนั้นบุคลากรของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด จึงต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดเก็บ รวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร

๒. เป้าประสงค์

เกษตรกรที่มีปัญหาเดือดร้อนสามารถแจ้ง และรับคำแนะนำการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

๓.๑) จำนวนพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รวมทั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดเป้าหมาย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ พัฒนาศักยภาพในการจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำข้อเสนอแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาได้ครบถ้วนเป้าหมายในปี ๒๕๖๔

๓.๒) สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดทั้ง ๗๗ จังหวัด สามารถจัดให้มีศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนและแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถขยายเครือข่ายสื่อสารไปยังอำเภอและตำบลได้ครบ ๘๘๘ อำเภอ และ ๗,๔๐๓ ตำบลในปี ๒๕๖๔

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑) ร้อยละ ๗๐ ของจำนวนพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รวมทั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่ผ่านการฝึกอบรม สัมมนา พัฒนาศักยภาพในการจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อเสนอแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติ

๔.๒) ร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเรื่องที่รวบรวมหรือรับเรื่องปัญหาไว้ แล้วสามารถดำเนินการแก้ไขหรือส่งต่อให้หน่วยงานรับผิดชอบ

๔.๓) ร้อยละ ๗๐ ของจังหวัดเป้าหมาย สามารถจัดให้มีศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน และแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถขยายเครือข่ายสื่อสารไปยังอำเภอและตำบลเป้าหมาย

๕. แนวทางการพัฒนา

๕.๑) พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหา นำปัญหามาวิเคราะห์จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและเสนอหน่วยงานรวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือ

๕.๑.๑) พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหา โดยสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ประชาสัมพันธ์บทบาทของสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดในการรับเรื่องปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรผู้มีปัญหาเดือดร้อนสามารถแจ้งหรือยื่นเรื่อง ซึ่งเมื่อรับเรื่องปัญหาความเดือดร้อน หรือรับทราบว่ามีพื้นที่ใดมีความเดือดร้อน **ชั้นแรก** ควรลงพื้นที่เพื่อรวบรวม

ข้อเท็จจริงของปัญหา โดยวิธีสังเกต สัมภาษณ์ หรือกลุ่มย่อยเกษตรกรผู้เดือดร้อน (Focus Group) เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา สาเหตุของปัญหา ความเสียหายที่เกษตรกรได้รับ หรือคาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นต่อไป ข้อเสนอความต้องการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาจากพื้นที่ ข้อมูลหน่วยงานที่รับผิดชอบ **ขั้นที่สอง** สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดประสานหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหในการเตรียมเอกสารข้อมูลจากเกษตรกรผู้เดือดร้อนก่อนยื่นเรื่อง หรือเชิญหน่วยงานรับผิดชอบไปร่วมชี้แจงการเตรียมเอกสารเพื่อยื่นเรื่อง จากนั้น **ขั้นที่ ๓** สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งควรมีสาระสำคัญพอสำหรับหน่วยงานที่รับเรื่องจะนำไปประกอบการพิจารณาดำเนินการ แล้วเสนอคณะทำงานจังหวัด หรือสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณีพิจารณา **ขั้นที่ ๔** สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการแก้ไขปัญหหรือส่งเรื่องให้หน่วยงานรับผิดชอบในจังหวัดพิจารณา หากเกินขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหของจังหวัดให้เสนอไปยังหน่วยงานระดับกรม /กระทรวง หรือส่งให้สภาเกษตรกรแห่งชาติดำเนินการต่อไป **ขั้นสุดท้าย** สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดติดตามความก้าวหน้า ทั้งนี้แต่ละจังหวัดสามารถปรับวิธีดำเนินการและขั้นตอนได้ตามความเหมาะสม โดยมุ่งให้เกษตรกรที่เดือดร้อนสามารถยื่นเรื่องถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบช่วยแก้ไขปัญหเป็นสำคัญ

๕.๑.๒ การประสานงาน/บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแก้ไขปัญหานี้
 หนึ่งสินให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน โดยตั้งทีมงาน/คณะกรรมการจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบการดำเนินงานโดยต่อเนื่องในแต่ละจังหวัด จัดหาข้อมูลเจ้าหนี้/ลูกหนี้ วิเคราะห์ปัญหาลูกหนี้/เจ้าหนี้ เพื่อสามารถแก้ไขปัญหได้อย่างเหมาะสม จากนั้นส่งต่อข้อมูลลูกหนี้/เจ้าหนี้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหานี้ให้กับเกษตรกร ทั้งนี้ ยึดหลักดำเนินการโดยการพึ่งตนเองของเกษตรกร การบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง การให้คำแนะนำทางวิชาการแนวทางการประกอบอาชีพ การจัดการทางการเงิน และอื่นๆ ควบคู่กับการให้สินเชื่อเพื่อเป็นหลักประกันว่าเกษตรกรจะสามารถนำเงินกู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบเกษตรและการดำรงชีวิต

๕.๒) เพิ่มประสิทธิภาพพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหให้แก่เกษตรกรโดยรวดเร็ว

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดควรสร้างความตระหนักให้พนักงานเห็นความเดือดร้อนของเกษตรกรเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน หรือกำหนด

แนวทางที่เกษตรกรยื่นเรื่องความเดือดร้อนผ่านคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบล/อำเภอ หรือผ่านทางเครือข่ายสื่อสารของศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรประจำจังหวัด จากนั้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำข้อเสนอส่งให้หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ในกรณีนี้ควรมอบหมายพนักงานผู้รับผิดชอบดำเนินการเรื่องการแก้ไขปัญหา เพื่อสามารถติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานได้

๕.๓) การใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ในการสำรวจ จัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา

๑) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนและแก้ไขปัญหาทางการเกษตรประจำจังหวัด

เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารก้าวหน้าไปมาก เดิมการจัดเก็บข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร ใช้วิธีสำรวจสอบถามข้อมูล เดินสำรวจจัดทำแผนที่ทำมือ แต่ปัจจุบันมีการใช้วิธีสำรวจสภาพพื้นที่โดยใช้เครื่องมือ GPS รวมทั้งมีการจัดทำข้อมูลพื้นที่รูปแบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ GIS ซึ่งสามารถแสดงแผนที่กายภาพความสูงต่ำของพื้นที่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูกพืช ป่าไม้ ฯลฯ เป็นต้น เช่น ข้อมูลของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำแผนที่การเกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้านการเกษตรและด้านการพาณิชย์ เช่น การใช้ที่ดิน พื้นที่ปลูกพืชสำคัญ ๔ ชนิดในจังหวัด พื้นที่ดินมีปัญหา พืชทดแทนพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชเศรษฐกิจรายชนิดที่ปลูกในปัจจุบัน แหล่งน้ำผิวดิน และบ่อบาดาล โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อและสหกรณ์ ลักษณะการถือครองที่ดินการเกษตร เป็นต้น ในกรณีนี้สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้มีการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร เรื่อง “สารสนเทศเพื่อบริหารจัดการน้ำ โดยเกษตรกรอย่างยั่งยืน” เมื่อเมษายน ๒๕๕๙ และได้มีการจัดอบรมพนักงานและสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่เกี่ยวข้องในด้านการใช้ประโยชน์จากโปรแกรมแผนที่ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งนี้มีการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศนำร่องที่จังหวัดลำปาง โดยใช้เครื่องมืออุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่เดิม และจัดหาเพิ่มบางส่วน ทั้งนี้ศูนย์สามารถจัดหาข้อมูลด้านการเกษตรจากแหล่งอื่นมาบรรจุในศูนย์เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของข้อมูล เช่น ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน สภาพดินที่มีปัญหา พื้นที่ปลูกพืช พื้นที่เลี้ยงปศุสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ โรงงาน แหล่งรับซื้อและสหกรณ์ที่รับซื้อผลผลิตในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ในการค้นหาปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่นำไปสู่การวางแผนงาน โครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลแก่เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจ

๒) การสร้างเครือข่ายการสื่อสาร

จากการดำเนินงานในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา สภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดให้สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ดำเนินโครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอและระดับตำบล ดังนั้นภารกิจการสร้างเครือข่ายการสื่อสารนี้ สามารถดำเนินการใช้สื่อสารทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเกษตรกรเครือข่ายใช้กันโดยทั่วไป ให้สามารถสื่อสารแจ้งข้อมูลปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้าได้ เช่น การสร้างหน้า Webpage Facebook Line Group เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถขยายสร้างระบบเครือข่ายการตลาดห่วงโซ่อุปทานกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ขายปัจจัยการผลิต โรงงานแปรรูป สหกรณ์ ผู้รับซื้อสินค้าตลอดจนเครือข่ายระบบการเป็นเกษตรอินทรีย์ฯ เครือข่ายสื่อสารจะเป็น ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร เช่น หากเกษตรกรรายใดประสบปัญหาโรคแมลง ศัตรูพืชระบาด ไม่เข้าใจวิธีการกำจัด สามารถถ่ายรูปลักษณะแมลง และลักษณะพืชที่ถูกทำลาย ส่งให้สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดประสานหน่วยงาน หรือ ประชาชนเกษตรที่มีองค์ความรู้ ประสบการณ์ แนะนำวิธีการกำจัด ส่งกลับให้เกษตรกรผู้เดือดร้อนแก้ไขปัญหาได้โดยเร็ว รวมทั้งเครือข่ายอาจใช้แจ้งเตือนเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมจากพื้นที่ หมู่บ้าน/ตำบล ที่มีระดับสูงกว่า จะไหลลงไปยังหมู่บ้าน/ตำบลต่ำกว่าให้ทราบก่อนล่วงหน้าเพื่อ ป้องกันความเสียหาย นอกจากนี้เครือข่ายสื่อสารยังเกิดประโยชน์ในการแจ้งข่าวสารข้อมูล ทางวิชาการ และงานอื่นๆ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

*****

๑. สถานการณ์

ที่ผ่านมาการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเป็นการดำเนินการของแต่ละกรม แต่ละกระทรวง ซึ่งถูกจำกัดโดยกรอบบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ทำให้มีสถานะเป็นเพียง “แผนงานของกรม แผนงานของกระทรวง” ที่ต้องการจะทำเท่านั้น ไม่เป็นแผนพัฒนาเกษตรกร และภาคเกษตรกรรมที่ครอบคลุมสามารถตอบโจทย์ปัญหาความต้องการพัฒนาแก้ไข้ปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาดอย่างครบวงจร แต่ข้อเท็จจริงแล้วในการพัฒนาภาคเกษตรกรรม จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับนโยบาย และการดำเนินการตามภารกิจของภาคราชการหลายหน่วยงาน ในส่วนของสภาเกษตรกรแห่งชาติใน ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินโครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล และระดับอำเภอ ซึ่งแต่ละจังหวัดเริ่มจากจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ก่อน โดยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณภาพดิน แหล่งน้ำ จำนวนและชนิดการปลูกพืช เลี้ยงปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ จำนวนเกษตรกร จำนวนกลุ่ม/องค์กร แหล่งตลาดฯ เป็นต้น นอกจากนี้บางจังหวัดสำรวจแบบสอบถามปัญหาด้านการเกษตร และความต้องการแก้ไข้ปัญหา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการจัดทำแผนฯ ด้วย เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการเกษตรแล้ว จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากเกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงการที่จะดำเนินการตามแผน จากนั้นจัดทำรูปเล่มแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล ต่อมาเมื่อประมวลแผนของตำบลต่างๆ ในอำเภอเดียวกันแล้ว จัดทำเป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับอำเภอ โดยมีการจัดประชุมผู้แทนเกษตรกรระดับอำเภอรระดมความคิดเห็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมอำเภอ จากนั้นประมวลแผนของอำเภอต่างๆ ในจังหวัดขึ้นเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด ทั้งนี้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้มีกิจกรรมขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมให้เกิดผลในทาง

ปฏิบัติ โดยนำส่งโครงการที่ได้จากแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล เสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล แล้วแต่กรณี สนับสนุนรับไปดำเนินการ ส่วนโครงการอีกส่วนหนึ่งที่ได้จากแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด เสนอให้หน่วยงานราชการระดับจังหวัด องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดให้การสนับสนุน ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดส่วนใหญ่ สามารถจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล และระดับอำเภอได้ตามเป้าหมาย แต่เมื่อเสนอหน่วยงานให้ช่วยรับไปดำเนินการขับเคลื่อน กลับมีผลโครงการที่หน่วยงานรับไปดำเนินการได้น้อย ยังไม่เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรในพื้นที่ ทั้งนี้ นอกจากเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด กับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่จะรับโครงการไปสนับสนุนดำเนินการแล้ว อีกส่วนหนึ่งเนื่องจากคุณภาพของแผนพัฒนาเกษตรกรรม ซึ่งมีขั้นตอนกระบวนการจัดทำที่ยังไม่เข้มข้น และภาคส่วนต่างๆ ยังไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ โครงการที่จัดทำและเสนอไปขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ยังขาดความชัดเจน ดังนั้นจึงควรต้องพัฒนาศักยภาพของพนักงาน และผู้แทนสมาชิกสภาเกษตรกร รวมทั้งคณะผู้ปฏิบัติงานระดับตำบล และอำเภอที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่มีคุณภาพ สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลในพื้นที่

๒. เป้าประสงค์

ได้แผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลที่มีการวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่นๆ

๓. เป้าหมาย

๓.๑) แผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลที่จัดทำ มีกระบวนการรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตร การวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และได้ข้อมูลปัญหาด้านการเกษตรอื่นที่สำคัญทุกตำบล รวม ๖,๕๑๒ ตำบล ในปี ๒๕๖๔

๓.๒) พนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด ที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม ได้รับการถ่ายทอดความรู้ครบตามเป้าหมายในปี ๒๕๖๔

๓.๓) มีการขับเคลื่อนโครงการที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเป้าหมาย ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ โดยสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ดำเนินการเอง หรือประสานหน่วยงานในพื้นที่รับไปดำเนินการ

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑) ร้อยละ ๗๐ ของตำบลเป้าหมายที่มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล มีการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนการผลิตที่เหมาะสมและได้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรเพื่อจัดทำโครงการหรือข้อเสนอหน่วยงานต่อไป

๔.๒) ร้อยละ ๗๐ ของพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนคุณภาพ

๕. แนวทางการพัฒนา

๕.๑) พัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร

สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ปรับปรุงวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ข้อมูลจากหน่วยงานอื่นในพื้นที่ และข้อมูลจากการสำรวจสอบถามประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตร โดยใช้ความต้องการตลาดนำการผลิต เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ จากนั้นนำข้อมูลปัญหาความต้องการไปนำเสนอในที่ประชุมระดมความคิดเห็น ซึ่งมีภาคีภาคส่วนทั้งเกษตรกร ภาคราชการ และภาคเอกชน รวมทั้งปราชญ์เกษตร เพื่อระดมความเห็นมุ่งให้เกิดผล การปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนการผลิตไปสู่อาชีพที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและความต้องการของตลาด ทั้งนี้เมื่อที่ประชุมภาคีภาคส่วนร่วมกำหนดโครงการภายใต้แผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลขึ้นแล้ว การจัดทำโครงการต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน ตั้งแต่การเขียนหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการงบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด และควรเป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ มีขนาดเหมาะสมที่หน่วยงานรับผิดชอบจะรับไปดำเนินการ

๕.๒) พัฒนาบุคลากรพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ จัดฝึกอบรม/สัมมนาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพ การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม แก่พนักงานของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดซึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนฯ รวมทั้งแก่ผู้แทนเกษตรกรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม ตั้งแต่กระบวนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่างๆ ทั้งข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ประเด็นปัญหาด้านการเกษตร ความต้องการพัฒนาและแก้ไขปัญหา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตร เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา จากนั้นกำหนด

โครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาเกษตรกรรม นอกจากนั้นจัดอบรมหลักและวิธีการเขียนโครงการให้ชัดเจน เพื่อสามารถส่งให้หน่วยงานรับไปดำเนินการ

๕.๓) การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผล

สืบเนื่องจากการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล มุ่งให้เกิดการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพรายสินค้าเกษตรและปัญหาด้านการเกษตรอื่นๆ นอกจากนั้นได้จัดทำโครงการต่างๆภายใต้แผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลที่ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ทำอย่างไรจะให้โครงการที่ร่วมกันคิด ร่วมกันจัดทำมานี้ จะได้ถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร ซึ่งต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจากภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานความร่วมมือนั้น ต้องสร้างการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผน การร่วมระดมความคิดเห็น โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรในพื้นที่นั้นๆ เข้าร่วม เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น นอกจากนั้นหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ซึ่งสภาเกษตรกรจะประสานขอให้สนับสนุนรับโครงการไปดำเนินการ ก็ควรเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมระดมความคิดเห็นด้วย รวมทั้งภาคเอกชน ได้แก่ พ่อค้าผู้รับซื้อผลผลิตการเกษตรชนิดที่จะดำเนินการส่งเสริมในพื้นที่ ตลอดจนปราชญ์เกษตรและเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งการระดมความคิดเห็นเพื่อได้ข้อเสนอแนะจากภาคีส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องข้างต้นในการกำหนดแนวทางการพัฒนา และกำหนดโครงการที่เหมาะสมมีความเป็นไปได้ หลังจากการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนแล้ว ในขั้นตอนขับเคลื่อนการดำเนินงาน สภาเกษตรกรจังหวัดสามารถพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สามารถดำเนินการได้เองส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งอาจบูรณาการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน นอกจากนั้นในโครงการส่วนที่เหลือประสานเสนอขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยงานราชการในจังหวัด

ในด้านการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ซึ่งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดควรมีการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินโครงการที่สำคัญ โดยเฉพาะโครงการตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อทราบผลการดำเนินโครงการว่าดำเนินกิจกรรมต่างๆก้าวหน้าแล้วเสร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่วางแผนไว้หรือไม่ การใช้จ่ายเงินงบประมาณล่าช้ากว่าแผนเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลเชิงปริมาณที่จะนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดที่มีความพร้อมด้านศักยภาพของบุคลากรและงบประมาณสามารถเลือกโครงการที่สำคัญมีผลกระทบแก่เกษตรกร เพื่อทำการประเมินผล

หลังเสร็จสิ้นโครงการ โดยประเมินทั้งกิจกรรมภายใต้โครงการ ผลผลิต ผลลัพธ์ วัตถุประสงค์ โครงการว่าดำเนินการได้บรรลุผลเพียงใด ทั้งนี้การประเมินผลโครงการจะทำให้ทราบผลการดำเนินงานโครงการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรมากขึ้นในโอกาสต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

การสร้างเสริมเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย

*****

๑. สถานการณ์

นโยบายของทุกรัฐบาลที่ผ่านมา มุ่งให้ประชาชนกินดีอยู่ดี ภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรี โดยประชาชนเป้าหมายการพัฒนาจำแนกได้ ๒ กลุ่ม ได้แก่ ภาคเอกชน ซึ่งดำเนินการเริ่มธุรกิจด้วยตนเองหรือครอบครัว แล้วค่อยๆ สร้างตัวขึ้นขยายกิจการ เป็นห้างหุ้นส่วน บริษัท บริษัทมหาชน และบริษัทข้ามชาติ เป็นต้น โดยภาครัฐเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งภาคเอกชนเหล่านั้นมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แม้กำไรส่วนใหญ่ตกแก่เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น แต่ก็ได้ช่วยเป็นกลไกให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน โดยในภาคเกษตรกรรมได้ช่วยในด้านการผลิต และการตลาดที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรรายย่อย ส่วนอีกภาคส่วนหนึ่ง ได้แก่ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรที่อ่อนด้อยทางเศรษฐกิจ ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการผลิต องค์ความรู้ ลินเชื่อ การตลาด ฯลฯ โดยเกษตรกรรายย่อยดังกล่าว ร่วมตัวเบื้องต้นเป็นกลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต สร้างอำนาจการต่อรอง เป็นการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มผลิตมังคุดคุณภาพ กลุ่มผลิตโคเนื้อ เป็นต้น จากนั้นมีการสร้างความมั่นคงเพิ่มขึ้น โดยจดทะเบียนกับหน่วยงานราชการ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ตามลำดับ ซึ่งกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเหล่านี้ ภาครัฐให้การสนับสนุนมาโดยตลอดต่อเนื่อง เช่น การยกเว้นภาษี การจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านราคาผลผลิต การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การส่งเสริมอาชีพ และการสนับสนุนเครื่องจักรอุปกรณ์ทางการเกษตร เป็นต้น แม้มีบางกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่ขยายธุรกิจให้บริการสมาชิกเพิ่มมากขึ้น มีทุนดำเนินงาน และกำไรสุทธิเพิ่มสูงขึ้น แต่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจของภาคเอกชน ผู้ประกอบการมีความกระตือรือร้น รายได้ กำไรเป็นของตนเอง มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านธุรกิจการผลิต การแปรรูป และการตลาดครบวงจร การจัดการธุรกิจมีความคล่องตัว ยืดหยุ่นในการปรับตัวสูง ส่วนกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร สมาชิกยังขาดความศรัทธา กระตือรือร้น และมีส่วนร่วมกับองค์กรอย่างจริงจัง การนำของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการมีข้อจำกัดด้านความรู้ความเชี่ยวชาญ

ในการดำเนินธุรกิจ ดำเนินธุรกิจได้ไม่ครบวงจรจนถึงการแปรรูปและการตลาด ส่วนใหญ่รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกแล้วขายให้พ่อค้าในรูปวัตถุดิบเกษตร มีกฎระเบียบขั้นตอนปฏิบัติไม่ยืดหยุ่นในการปรับตัว

ภาคการเกษตรมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โดยมีเกษตรกร ๔.๓ ล้านครัวเรือน หรือ ๑๖.๕๙ ล้านคน คิดเป็น ๔๓ % ของแรงงานทั้งระบบ มีมูลค่าทางเศรษฐกิจรวม ๑.๐๑๓ ล้านล้านบาท คิดเป็น ๘.๔ % ของ GDP โดยภาคอุตสาหกรรม คิดเป็น ๓๙.๐๐ % ของ GDP และภาคบริการ (ไม่รวมค้าปลีก/ค้าส่ง) คิดเป็น ๓๕ % ของ GDP ทั้งนี้แม้ว่าภาคเกษตรมีสัดส่วน GDP น้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ แต่มีประชากรในภาคเกษตรเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ กระจุกตัวของรายได้ ขณะที่เกษตรกรยังคงเป็นกลุ่มคนยากจนที่สุด ด้วยความสามารถในการแข่งขัน ถูกเอาเปรียบด้านปัจจัยการผลิตและราคา ขาดการรวมตัวเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง โดยในส่วนของสหกรณ์ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรของเกษตรกรที่เข้มแข็งเมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ในปี ๒๕๕๔ มีสหกรณ์ที่เกี่ยวกับภาคการเกษตรจำนวนร้อยละ ๔๙.๕๑ ของจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด (ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร) รวม ๘,๐๐๐ แห่ง มีจำนวนเกษตรกรเป็นสมาชิก ๖.๔ ล้านคน มูลค่าธุรกิจให้บริการเกษตรกรสมาชิกจำนวนร้อยละ ๒๕ ของมูลค่าธุรกิจรวมของสหกรณ์ทั้งหมด (ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร) รวม ๒.๒๕ ล้านล้านบาท ทั้งนี้หากพิจารณาผลการรวบรวมผลผลิตข้าวและยางพาราของสหกรณ์ ภาคการเกษตรพบว่าสหกรณ์ภาคการเกษตรรวบรวมข้าวเปลือกในฤดูกาลผลิตปี ๒๕๕๓/๒๕๕๔ คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๐ ของผลผลิตข้าวเปลือกทั้งประเทศ ส่วนยางพารารวบรวมผลผลิตในปี ๒๕๕๔ ได้เพียงร้อยละ ๕.๖๐ ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ ดังนั้นจึงควรสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร มุ่งให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ และสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกรให้เป็นองค์กรที่สามารถดำเนินธุรกิจครบวงจร มุ่งสู่การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และบริการธุรกิจตามความต้องการของสมาชิก

อย่างไรก็ตามเกษตรกรบางส่วนที่มุ่งมั่นดำเนินกิจกรรมเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ไร่นาสวนผสม วนเกษตรหรือเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ก็สามารถดำเนินการตามแนวทางมุ่งให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก เช่น ปุ๋ยเคมี ยาเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยเมื่อดำเนินงานกลุ่มของตนเองเข้มแข็ง สามารถสร้างเครือข่ายดำเนินกิจกรรมตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ เช่น การรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ รวมกลุ่มแปรรูปผลผลิต เป็นต้น นอกจากนั้นการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ เน้นการผลิตเพื่อมุ่งสร้างมาตรฐานคุณภาพสินค้าอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์มีนโยบายส่งเสริมและจัดหาแหล่งตลาดรองรับ

๒. เป้าประสงค์

เกษตรกรรวมตัวตั้งองค์กรรายสินค้าเกษตร หรือพัฒนาองค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่มีอยู่เดิม และสามารถดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมให้บริการสมาชิก รวมทั้งเกษตรกรมีความสามารถด้านจัดการฟาร์ม

๓. เป้าหมาย

๓.๑) มีเกษตรกรรุ่นใหม่ด้านการจัดการฟาร์มอำเภอละ ๑ ราย/ปี รวม ๘๘๘ ราย/ปี

๓.๒) คัดเลือกศูนย์สัมมาชีพต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงใน ๓๓/ จังหวัด เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้จังหวัดละ ๑ ศูนย์ รวม ๓๓/ ศูนย์/ปี และสร้างนวัตกรรมเกษตรจังหวัดละ ๑ นวัตกรรม รวม ๓๓/ นวัตกรรม

๓.๓) มีการรวมตัวเกษตรกร ตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร หรือพัฒนาองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรที่มีอยู่เดิมอย่างน้อย ๑ องค์กรในทุกตำบลที่มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล รวม ๖,๕๑๒ ตำบลในปี ๒๕๖๔

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑) ร้อยละ ๓๐ ของอำเภอเป้าหมาย สามารถสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ด้านการจัดการฟาร์ม

๔.๒) ร้อยละ ๓๐ ของศูนย์สัมมาชีพต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรอื่น

๔.๓) ร้อยละ ๓๐ ของตำบลเป้าหมายที่จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล มีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรได้ หรือมีการพัฒนาองค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่มีอยู่เดิม

๕. แนวทางการพัฒนา

๕.๑) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์มสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น ได้แก่ พัฒนาเกษตรกรสมาชิกองค์กร (Smart Members) โดยมีการประชุมชี้แจงอบรมให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิก สร้างศรัทธาและรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร สร้างโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งเงินทุน เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการฟาร์ม การผลิต แปรรูปและการตลาด นอกจากนี้ส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรต้นแบบทั้งด้านการจัดการฟาร์มและต้นแบบนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดสู่เกษตรกรอื่น

ในกรณีนี้ นวัตกรรมเกษตร หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาด้านการเกษตรที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ ก่อให้เกิดความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตใหม่ๆ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตและเพิ่มมูลค่า

ยุวเกษตรกร หมายถึง บุตรหลาน ทายาทเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือผู้ที่มีความประสงค์จะมาประกอบอาชีพเกษตรกร

๕.๒) ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กร และการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรม รวมทั้งการสร้างเครือข่าย

๕.๒.๑) พัฒนาคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ (Smart Manager) โดยมุ่งให้คณะกรรมการและฝ่ายจัดการขององค์กรมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการธุรกิจขององค์กรเกษตรกร ร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับธุรกิจภาคเอกชน ภาคีเครือข่าย

๕.๒.๒) พัฒนาระบบบริหาร (Smart Management) โดยส่งเสริมให้คณะกรรมการและฝ่ายจัดการขององค์กร ปรับระเบียบบริหารจัดการให้ยืดหยุ่น ปรับตัวได้เร็ว ตามสถานการณ์ บริหารด้วยความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล รับฟังความต้องการจากสมาชิกเพื่อดำเนินธุรกิจ และสร้างความเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจแนวประชารัฐ

๕.๒.๓) พัฒนาธุรกิจ (Smart Business) โดยมุ่งจัดการธุรกิจขององค์กรเกษตรกรให้ครบ Supply Chain มุ่งสู่การแปรรูปเพิ่มมูลค่า แทนการผลิตและขายเป็นวัตถุดิบอย่างเดียว รวมทั้งใช้ธุรกิจส่งเสริมพัฒนาอาชีพเป็นแกนนำ ตามด้วยธุรกิจอื่นอย่างครบวงจร

๕.๓) ติดตามและร่วมดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยสภาเกษตรกรจังหวัดและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ติดตามข้อมูลข่าวสารนโยบายของภาครัฐ และแผนงาน/โครงการต่างๆที่ภาครัฐมุ่งกระจายความช่วยเหลือไปยังเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ โดยเมื่อศึกษารายละเอียดโครงการตามนโยบายต่างๆ แล้ว สามารถกระตุ้นและสนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้พัฒนาสร้างความเข้มแข็งไว้แล้ว ให้สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

*****

๑. สถานการณ์

“เกษตรอุตสาหกรรม” ตามยุทธศาสตร์ที่ ๔ นี้ หมายถึง เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่สามารถดำเนินการเพิ่มมูลค่าผลผลิต หรือดำเนินการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตตลอดระยะเวลาที่วงจรชีวิตของการพัฒนาสมัยใหม่ เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมทางสังคม ปัญหาความยากจน และความอ่อนแอของเกษตรกร และชุมชนเกษตรกรรมที่ความรุนแรงมากขึ้น จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ มีครัวเรือนเกษตรกรยากจนจำนวน ๑.๗๕ ล้านครัวเรือน และช่องว่างระหว่างกลุ่มครัวเรือนเกษตรกรที่มีรายได้สูงสุด หรือรวยที่สุดต่อครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุดหรือจนที่สุด ห่างกันถึง ๑๘.๐๒ เท่า ทั้งนี้ปัญหาที่สำคัญคือ โดยทั่วไปเกษตรกรยังขายผลผลิตการเกษตรในรูปวัตถุดิบเป็นหลัก การแปรรูปสินค้ายังมีน้อย ซึ่งนอกจากจะมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการและจำหน่ายได้ราคาต่ำกว่าสินค้าเกษตรที่มีการแปรรูปขั้นสูงขึ้นไป ประกอบกับเกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่ม หรือมีการรวมเป็นกลุ่ม/องค์กร แต่ไม่เข้มแข็ง ไม่มีพลังอำนาจในการต่อรองราคา โดยพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา ทั้งปัจจัยการผลิตและราคาผลผลิต เกษตรกรไม่สามารถบริหารจัดการการผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาดด้วยตนเองอย่างเบ็ดเสร็จครบวงจร โดยพึ่งตนเองน้อย รอคอยการช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นหลัก แต่นโยบายแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาทางการเกษตรของภาครัฐในช่วงที่ผ่านมา เน้นแก้ปัญหาเฉพาะหน้าปลายเหตุ ไม่เบ็ดเสร็จครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด และดำเนินการไม่ต่อเนื่องจริงจัง ทำให้ปัญหายังคงอยู่ เป็นการระงับปัญหาไว้ชั่วคราว หากไม่มีการแปรรูปผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม จากข้อมูลผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรเกษตรกรที่เข้มแข็งกว่ากลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร โดยในปี ๒๕๕๘ สหกรณ์รวบรวมผลผลิตได้ ๘๑,๑๑๑ ล้านบาท แต่แปรรูปผลผลิตได้เพียง ๒๓,๙๖๖ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๔ ของผลผลิตที่รวบรวมทั้งหมด และเมื่อพิจารณาปริมาณผลผลิตที่สหกรณ์รวบรวมทั้งหมดแล้ว เป็นเพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับที่ภาคเอกชนรวบรวม ส่วนใหญ่เกษตรกรจึงขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบให้แก่พ่อค้าผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมนำไปแปรรูป ทั้งนี้เกษตรกรบางกลุ่มที่มีฐานะอ่อนด้อยทางเศรษฐกิจมาก และดำเนินการผลิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผลิตเพื่อให้อาหารพอบริโภคในครัวเรือน “พอกิน” ก่อน จากนั้นมีส่วนเหลือเพื่อขาย “ใช้หนี้สิน” ทำการ

ผลิตลดการใช้สารเคมี มุ่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ ก็ยังคงประสบปัญหาขายสินค้าราคาต่ำ หากไม่รวมกลุ่มแปรรูปเพิ่มมูลค่า

ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ระบุว่า โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยจากเดิม เป็น “เกษตรกรแบบพึ่งพาตนเอง” ต่อมาวิวัฒนาการเป็น “สังคมอุตสาหกรรมเศรษฐกิจเพิ่มมูลค่า” และในอนาคตจะปรับเปลี่ยนสู่ “สังคมฐานความรู้เศรษฐกิจสร้างมูลค่า” ซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ประเทศไทยยังมีจุดอ่อนระบบเศรษฐกิจ มีผลิตภาพการผลิตรวมต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ฐานการผลิตเกษตร และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย

ดังนั้น การพัฒนาภาคการเกษตรตามยุทธศาสตร์ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ควรต้องปรับเปลี่ยนไปเป็น “การพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม” โดยใช้เทคโนโลยีการแปรรูปขั้นต้นและเทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้น และอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิตแทนการขายในรูปวัตถุดิบนั่นเอง นอกจากนี้แนวทางรูปธรรมของการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม สามารถดำเนินการตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง คือ รวมกันในกลุ่มหรือสหกรณ์ ด้วยความร่วมมือของหน่วยงานราชการ มูลนิธิ และเอกชนเพื่อช่วยเหลือด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ต่างๆ และในขั้นที่สามจะต้องร่วมมือกับสถาบันการเงินและการพลังงานเพื่อช่วยเหลือด้านการจัดตั้ง และบริหารโรงสี ร้านสหกรณ์ รวมทั้งสนับสนุนการลงทุน

๒. เป้าประสงค์

องค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตร ได้รับการพัฒนาธุรกิจขององค์กรมุ่งสู่เกษตรอุตสาหกรรม

๓. เป้าหมาย

องค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรเป้าหมายที่จัดตั้งขึ้น สามารถพัฒนาการดำเนินธุรกิจสู่เกษตรอุตสาหกรรม รวมจำนวน ๑,๒๕๘ องค์กรเกษตร ในปี ๒๕๖๔

๔. ตัวชี้วัด

ร้อยละ ๑๗ ของจำนวนองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรเป้าหมายที่จัดตั้งขึ้น สามารถพัฒนาการผลิตการแปรรูป และการตลาดสู่เกษตรอุตสาหกรรม

๕. แนวทางการพัฒนา

๕.๑) การจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรราย
สินค้า รวมทั้งการสร้างเครือข่าย

๕.๑.๑) การกำหนดแผนธุรกิจแปรรูปสินค้าขององค์กร เมื่อองค์กร
เกษตรกรรายสินค้าเกษตรที่มีการรวมตัวจัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการจัดทำแผนพัฒนา
เกษตรกรรมตำบลตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ และต่อมาได้มีการริเริ่มดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมของ
องค์กร โดยมีธุรกิจส่งเสริมพัฒนาอาชีพเป็นแกนนำ ตามด้วยดำเนินธุรกิจสินเชื่อรวมซื้อปัจจัย
การผลิต และจัดหาแหล่งตลาดจำหน่ายผลผลิต เป็นต้น ตามยุทธศาสตร์ที่ ๓ จากนั้นตาม
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ คณะกรรมการองค์กร และฝ่ายจัดการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ตัวแทนสมาชิก และพ่อค้าเอกชน กำหนดแผนพัฒนาสินค้าเกษตรเป็นเกษตรอุตสาหกรรม โดย
กำหนดเป้าหมายชนิดผลิตภัณฑ์ ปริมาณ วัตถุดิบที่ต้องการ เครื่องจักรอุปกรณ์แปรรูป เงินทุน
และเทคโนโลยี การบริหารจัดการธุรกิจแปรรูป และแหล่งตลาด รวมทั้งประมาณการ
ค่าใช้จ่าย-รายได้จากธุรกิจการแปรรูป

๕.๑.๒) จัดประชุมชี้แจงแผนธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตรขององค์กร
เกษตรกรรายสินค้าเกษตร รวมทั้งแนวทางดำเนินการตามแผนแก้สมาชิกขององค์กร

หลักของเกษตรอุตสาหกรรม มุ่งให้เกษตรกรสมาชิกในฐานะผู้ผลิต
วัตถุดิบ และอีกฐานะหนึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจแปรรูปด้วย จึงควรชี้แจงให้เกษตรกรสมาชิก
มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตามแผน

- ชนิดและปริมาณผลิตภัณฑ์ที่จะได้จากการแปรรูปผลผลิต
- ปริมาณวัตถุดิบที่ต้องการนำเข้าแปรรูป (ทั้งคุณภาพ และประมาณการราคาซื้อ) หากวัตถุดิบไม่พอเพียง ควรขยายรับสมาชิกเพิ่ม หรือขยายเครือข่ายเพิ่มหรือไม่เพียงใด

- เครื่องจักรอุปกรณ์แปรรูป ขนาด/คุณลักษณะ/กำลังการผลิต
- เงินทุนและเทคโนโลยี จะจัดหาจากแหล่งใด ต้องมีการระดมทุนจากสมาชิกหรือไม่

- การบริหารจัดการธุรกิจแปรรูป โดยควรเพิ่มพนักงานจำนวนเท่าไร มีคุณสมบัติอย่างไร

- แหล่งตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ผลิตได้ จะนำไปขายใคร ประมาณการราคา

- ประมาณการรายได้-ค่าใช้จ่ายธุรกิจแปรรูป โดยทำแล้วจะคุ้มค่าแก่การลงทุนและองค์กรจะมีกำไรเมื่อใด

- ดำเนินธุรกิจแปรรูปแล้ว จำนวนเกษตรกรที่จะได้ประโยชน์ และได้ประโยชน์อย่างไร

๕.๑.๓) เตรียมจัดหาเงินทุน เครื่องจักร อุปกรณ์แปรรูป และบุคลากร นำเสนอแผนงาน/โครงการแปรรูปสินค้าเกษตรผ่านแหล่งเงินทุน ในกรณีที่ต้องจัดหาเงินทุนสนับสนุน SME ตามนโยบายของรัฐบาล หรือเพิ่มทุนจากสมาชิก นอกจากนั้นเตรียมจัดหาเครื่องอุปกรณ์การแปรรูป ก่อสร้างโรงงาน รวมทั้งจัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อบริหารจัดการธุรกิจแปรรูป

๕.๒) การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปขึ้นต้น และ SME เกษตร

๕.๒.๑) การประสานงานเพื่อนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้แปรรูปสินค้า สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด สามารถประสานหน่วยงานเพื่อนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมเกษตร เผยแพร่องค์ความรู้แก่เกษตรกรตามแผนธุรกิจแปรรูป โดย “เกษตรอุตสาหกรรม” สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การรวบรวมผลผลิต คัดคุณภาพ บรรจุหีบห่อ เช่น ในกรณีของผักและผลไม้เป็นการเพิ่มมูลค่า แต่บางกรณีการแปรรูปต้องใช้เครื่องจักรกล อุปกรณ์ในการแปรรูป เช่น การผลิตมันเส้นสะอาด การสีข้าวสารบรรจุถุง การแปรรูปน้ำผลไม้ การแปรรูปยางพารา และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งสามารถประสานหน่วยงาน/องค์กร/หรือเกษตรกรที่มีองค์ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมมาส่งเสริมในห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การวางแผนการผลิต กำหนดแผนการผลิตที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตทยอยเข้าโรงงาน ไม่กระจุกตัวในช่วงเวลาเดียวกัน ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูป ทั้งนี้เมื่อถึงขั้นตอนการแปรรูป ก็สามารถประสานการใช้เทคโนโลยีสำหรับเครื่องจักรกลที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูง ได้ปริมาณผลิตภัณฑ์แปรรูปและคุณภาพสูง ตลอดจนการตลาด เป็นต้น

๕.๒.๒) ระบบงานและบุคลากรในธุรกิจแปรรูป ในธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตรนี้ควรต้องมีระบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งบุคลากรด้านการจัดการธุรกิจแปรรูป ต้องมีความรู้ประสบการณ์แต่ละขั้นตอนกระบวนการผลิต เช่น การคัดคุณภาพวัตถุดิบ การแปรรูป การหาลาดจำหน่าย การบริหารเงินทุน และสต็อกสินค้า เป็นต้น เพราะหากเกิดความเสียหายขึ้นไม่เฉพาะการขาดทุน แต่กระทบถึงความเชื่อถือด้านการตลาดด้วย

๕.๓) การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมขั้นสูง องค์กรเกษตรกรบางองค์กรที่มีศักยภาพ และมีความพร้อมในการดำเนินการเกษตรอุตสาหกรรมแปรรูปขนาดใหญ่ หรือร่วมทุนกับผู้ประกอบการอื่น เนื่องจากต้องใช้งบลงทุนสูง เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ตลอดจนแหล่งตลาดซึ่งครอบคลุมทั้งในและต่างประเทศ เช่น โรงงานแปรรูปยางเครพ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และเครือข่ายการตลาด รวมทั้งประสบการณ์การผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้ได้สินค้าคุณภาพดี ต้นทุนต่ำ

สรุปการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๔ นี้ เป็นการขับเคลื่อนองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรที่มีความพร้อม เพื่อดำเนินธุรกิจแปรรูปขององค์กร เกิด “เกษตรอุตสาหกรรม” ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การคัดคุณภาพ /หีบห่อเพิ่มมูลค่า การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมให้เกิดการแปรรูปขั้นต้น เช่น SME หรือบางองค์กรเกษตรที่มีศักยภาพสามารถดำเนินการไปสู่เกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมขั้นสูง

ส่วนที่ ๔

การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

๔.๑) การเผยแพร่สร้างความเข้าใจยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นยุทธศาสตร์ฉบับที่ ๒ ขององค์กรจะประสบผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่วางแผนไว้เพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้บริหารทั้งของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และผู้ปฏิบัติในพื้นที่ ได้แก่ สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด พนักงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ที่มีความรู้ความเข้าใจวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด พร้อมแนวทางดำเนินโครงการ เพื่อมุ่งดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๔.๑.๑) เสนอกรอบยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ต่อที่ประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อขอความเห็นชอบ ในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และให้แต่ละจังหวัดไปประชุมหารือถึงแนวทางการดำเนินงานต่อไป

๔.๑.๒) สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดนำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เสนอที่ประชุมสภาเกษตรกรจังหวัดเพื่อหารือแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

๔.๑.๓) เมื่อการมีการจัดประชุมสัมมนาหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด เพื่อชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ให้มีการบรรจุวิชายุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ไว้ด้วย เพื่อสร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

๔.๑.๔) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ชี้แจง/บรรยายเผยแพร่ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ให้แก่สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด เพื่อสร้างความเข้าใจนำไปขับเคลื่อนร่วมกัน

๔.๑.๕) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ให้แก่คณะ ผู้ปฏิบัติงานในเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ รวมทั้งหน่วยงานราชการในพื้นที่ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจยุทธศาสตร์ของสภา เกษตรกรแก่ภาคีเครือข่ายที่จะร่วมปฏิบัติงาน

๔.๒) การนำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ

๔.๒.๑) สภาเกษตรกรจังหวัด คณะทำงานประจำสภาเกษตรกรจังหวัด และ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนดในแต่ละปี เป็นลำดับแรก หากดำเนินโครงการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์แล้วเสร็จ และยังมีเงินงบประมาณเหลือ จึงนำไปดำเนินโครงการ/กิจกรรมอื่นที่จังหวัด ริเริ่ม ทั้งนี้ โครงการ/กิจกรรมที่ริเริ่มดำเนินการเพิ่มเติมนี้ ควรสอดคล้องสนับสนุนกลยุทธ์ และ ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ ด้วย โดยการดำเนินโครงการ/กิจกรรม บางโครงการ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการเอง บาง โครงการ/กิจกรรมดำเนินการในลักษณะบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรอื่น ในขณะที่บาง โครงการ/กิจกรรมประสานส่งให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ

๔.๒.๒) สภาเกษตรกรแห่งชาติ คณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ โดยประสานการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาการเกษตร กรณีรับเรื่องปัญหาข้อเสนอมาดำเนินการแล้วเกินขีด ความสามารถแก้ไขในจังหวัด ส่งให้สภาเกษตรกรแห่งชาติดำเนินการ กรณีนี้ผู้ประสานงาน ประจำคณะกรรมการแต่ละคณะที่รับผิดชอบ ต้องเร่งวิเคราะห์/ส่งเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำ ข้อเสนอแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาโดยรวดเร็ว พร้อมประสานงานส่งให้หน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการ

๔.๓) การติดตามความก้าวหน้าโครงการ/กิจกรรมตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกร แห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔

๔.๓.๑) คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรม และงบประมาณประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติงานประจำปีของ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยมุ่งติดตามโครงการ/กิจกรรมตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์สภา เกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ และให้คำแนะนำเฝ้าระวัง

๔.๓.๒) คณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยเลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติแต่งตั้งให้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติงานประจำปี และผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด

๔.๓.๓) สำนักยุทธศาสตร์การเกษตร วิจัยประเมินผล และส่งเสริมกิจการพิเศษ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีหน้าที่งานประจำในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดรายเดือน/รายไตรมาส พร้อมสรุปเสนอผู้บริหาร

๔.๔) การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดย

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติประสานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รวบรวมผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จากคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ/สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และจากสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ในช่วงระยะเวลาสองปี และช่วงสิ้นสุดระยะเวลาของยุทธศาสตร์ แล้วประมวลผลเสนอคณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ฯ ต่อไป หรือสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติอาจประสานสถาบันการศึกษามาช่วยประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ “สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันแกนหลักประสานการพัฒนาภาคเกษตรกรรม

มุ่งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งในอาชีพ”

<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรองค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม</p>
<p>กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหามาวิเคราะห์จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและเสนอหน่วยงานรวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือ</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ อุปกรณ์ในการสำรวจจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยรวดเร็ว</p>	<p>กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาบุคลากรพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๓ การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งติดตามผล</p>	<p>กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ ด้านการจัดการฟาร์มสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กรและการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมรวมทั้งการสร้างเครือข่าย</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๓ ติดตามและร่วมการดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรรายสินค้ารวมทั้งการสร้างเครือข่าย</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่การแปรรูปขั้นต้นและSME เกษตร</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่โดยการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมขั้นสูง</p>

ภาคผนวกที่ ๑

การแปลงยุทธศาสตร์สหภาพเกษตรกรแห่งชาติ
ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
เกษตรกรที่มี ปัญหาเดือดร้อน สามารถแจ้งและ รับคำแนะนำการ แก้ปัญหาได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ	๑.ร้อยละของ จำนวนเรื่องปัญหาที่ รวบรวมหรือรับเรื่อง ไว้ แล้วสามารถ ดำเนินการแก้ไขหรือ ส่งต่อให้หน่วยงาน รับผิดชอบ	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๑. พัฒนา กระบวนการรับรู้ ข้อเท็จจริงของ ปัญหานำปัญหา วิเคราะห์จัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และเสนอหน่วยงาน รวมทั้งติดตามผล การช่วยเหลือ	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพ การแก้ไขปัญหาเกษตรกร ๑.๑ กิจกรรมจัดให้มีศูนย์ ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ วางแผนและแก้ไขปัญหา ทางการเกษตรประจำ จังหวัด ๑.๒ กิจกรรมการสร้าง เครือข่าย เช่น webpage, Facebook, Line Group เครือข่ายการตลาด, ห่วงโซ่ อุปทาน และเครือข่าย เกษตรกรอินทรีย์	- สกจ./สกจ. - สสนก. - หน่วยงาน ราชการที่ เกี่ยวข้อง - อปท.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
ได้แผนพัฒนา เกษตรกรรมตำบลที่ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบและ บูรณาการกับภาคี ภาคส่วนต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องเกิดการ พัฒนาอาชีพ การเกษตรและแก้ไข ปัญหาด้าน การเกษตรอื่นๆ	๑. ร้อยละของตำบล เป้าหมายที่มีการจัดทำ แผนพัฒนา เกษตรกรรมตำบล มี การปรับปรุงหรือ ปรับเปลี่ยนการผลิตที่ เหมาะสม และได้ ปัญหาความเดือดร้อน ของเกษตรกรเพื่อ จัดทำโครงการหรือ ข้อเสนอหน่วยงาน ต่อไป	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๑. พัฒนา กระบวนการ รวบรวมข้อมูล สภาพปัญหาใน พื้นที่ การ วิเคราะห์ ศักยภาพเพื่อ จัดทำโครงการ/ กิจกรรม ด้านการเกษตร	๑. โครงการ จัดทำแผนพัฒนา เกษตรกรรม ตำบลเป็นเกษตร อุตสาหกรรม ๑.๑ กิจกรรม จัดทำแผนพัฒนา เกษตรกรรม ระดับตำบล	- สภจ./สภจ. - คณะ ผู้ปฏิบัติงาน สภาเกษตรกร ตำบล/อำเภอ - หน่วยงาน ราชการที่ เกี่ยวข้อง - อบท. - สถาบัน การศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
ได้แผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลที่มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและบูรณาการกับภาคีภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดการพัฒนาอาชีพการเกษตรและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่นๆ	๒. ร้อยละของพนักงานสำนักงานฯ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนฯ คุณภาพ	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๒. พัฒนาบุคลากรพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม	๒. โครงการอบรม/สัมมนาพนักงานสำนักงานฯ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล	- สกช.
							๓. การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งติดตามผล	๓.งานประจำ (การประสานงาน/บูรณาการ)	- สกจ./สกจ. - คณะกรรมการและฝ่ายจัดการองค์กรเกษตรกร - อบท. - หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
เกษตรกรรวมตัวตั้งองค์กรรายสินค้าเกษตรหรือองค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่มีอยู่เดิมสามารถดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมให้บริการสมาชิก รวมทั้งเกษตรกรมีความสามารถด้านการจัดการฟาร์ม	๑. ร้อยละของเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการฟาร์ม	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์มสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น	๑. โครงการเสริมสร้างยุวเกษตรกรหรือทายาทเกษตรกร ๑.๑ กิจกรรมสร้างเกษตรกรต้นแบบรุ่นใหม่ด้านการจัดการฟาร์ม ๑.๒ กิจกรรมศูนย์สัมมาชีพต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ๒. โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมภาคการเกษตร ๓. โครงการเสริมสร้างยุวเกษตรกรหรือทายาทเกษตรกร ๓.๑ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านการเกษตรในสถานศึกษา	- สกจ./สกจ. - คณะกรรมการและกลุ่ม/องค์กร - หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง - อปท. - ภาคเอกชน - สถาบันการศึกษา - เกษตรกร - สัมมาชีพต้นแบบ - ปราชญ์เกษตร
เกษตรกรรวมตัวตั้งองค์กรรายสินค้าเกษตรหรือองค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่มีอยู่เดิมสามารถดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมให้บริการสมาชิก รวมทั้งเกษตรกรมีความสามารถด้านการจัดการฟาร์ม	๒. ร้อยละของศูนย์สัมมาชีพต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเผยแพร่องค์ความรู้เกษตรกรนักเรียน และประชาชนทั่วไป - ร้อยละของสถานศึกษาสามารถจัดอบรมนักเรียนด้านการเกษตร	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐			

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔			
เกษตรกรรวมตัวตั้งองค์กรรายสินค้าเกษตรหรือองค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่มีอยู่เดิมสามารถดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมให้บริการสมาชิก รวมทั้งเกษตรกรมีความสามารถด้านการจัดการฟาร์ม	๓. ร้อยละของตำบลเป้าหมายที่จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล มีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรได้	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๓/๐	๒. ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กรและการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมรวมทั้งการสร้างเครือข่าย	๔.โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเป็นเกษตรอุตสาหกรรม ๔.๑ กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร (ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร)	
						๓. ติดตามและร่วมการดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	๕. โครงการอบรมกรรมการ, พนักงาน องค์กรเกษตรกร หลักสูตร "การจัดการธุรกิจขององค์กรเกษตรกร" งานประจำ (การประสานงาน/บูรณาการ)	- สภจ./สภจ. - สภจ./สภจ. - คณะกรรมการและฝ่ายจัดการองค์กรเกษตรกร - อปท. -หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	

ภาคผนวกที่ ๒
สรุปโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ
ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ในการสำรวจจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อการแก้ไขปัญหา	โครงการพัฒนาศักยภาพการแก้ไขปัญหาเกษตรกร	๑) เพื่อจัดให้มีศูนย์ข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางในการค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ ข้อมูลทางการเกษตรใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเกษตรของเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ๒) ใช้ระบบเครือข่ายการสื่อสาร ส่งต่อข้อมูลทุกระดับ ตั้งแต่จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน จนถึงเกษตรกรรายครัวเรือนในลักษณะสื่อสารแบบสองทาง	๑. กลุ่มเป้าหมายหลักคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ตำบล	๑.จัดให้มีศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ ที่รวบรวมข้อมูลทางการเกษตรที่ประมวลผลแล้ว ๓/๓/จังหวัด ๒. ตั้งทีม วิเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตร ดำเนินการสังเคราะห์ แปรผล เป็นข่าวสารทางการเกษตร ๓.สื่อสารข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายจนถึงระดับหมู่บ้านเพื่อตัดสินใจทางการเกษตร ๔. รับข้อมูลข่าวสารจากเครือข่ายเพื่อส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ปัญหาหรือพัฒนา	๔.๐๐	๑๓.๔๓	๑๗.๓๕	๒๒.๕๓/	๒๒.๕๓/	-สภจ./สภจ -อปท. -หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง -สนง. -ภาคเอกชน -เกษตรกร ต้นแบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน รับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
พัฒนากระบวนการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร	โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเป็นเกษตรอุตสาหกรรม	๑) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเกษตร	๑) ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล และสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรทุกตำบลทั่วประเทศ รวม ๓,๔๐๓ ตำบล โดยดำเนินการไปแล้วในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๘๘๘ ตำบล -ปี ๒๕๖๐ ดำเนินการอีกอำเภอละ ๑ ตำบล รวม ๘๘๘ ตำบล -ปี ๒๕๖๑-ปี ๒๕๖๒ ปีละ ๑,๘๗๕ ตำบล รวม ๓,๗๕๐ ตำบล -ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑,๘๗๗ ตำบล	กิจกรรมที่ ๑ จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล -รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตร ปัญหา/ความต้องการ -จัดเวทีประชาคมกำหนดวิสัยทัศน์ /ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/โครงการ - ได้อย่างน้อย ๕ ปัญหา ได้แก่ ปัญหาราคาสินค้าหนึ่สิน ที่ดิน แหล่งน้ำ สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม	๑๑.๑๖ ล้าน บาท	๑๑.๑๖ ล้าน บาท	๑๑.๑๖ ล้าน บาท	๑๑.๑๖ ล้าน บาท	๑๑.๑๖ ล้าน บาท	- สภจ./สภจ - อปท. - คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบล - หน่วยงานราชการ - องค์กรภาคประชาชน - เอกชน - ชกส.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม (ต่อ)

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
พัฒนากระบวนการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร	โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมในตำบลเป้าหมายหรือพัฒนาแก้ไขเกษตรอุตสาหกรรม	๒) จัดตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรในตำบลเป้าหมายหรือพัฒนาแก้ไขเกษตรอุตสาหกรรม	๒) ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม หรือ SME เกษตรกรจำนวน ๑,๒๓๕ ตำบล (ร้อยละ ๑๓ ของตำบลที่จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมในปีที่ผ่านมา	<p>กิจกรรมที่ ๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการค้าสินค้า โดยสร้างความเข้มแข็งองค์กรเกษตรกรรายสินค้าปี ๒๕๖๐</p> <p>- จัดตั้งองค์กรรายสินค้าเกษตรใหม่หรือพัฒนาองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรเดิมที่มีในตำบล จำนวน ๔๔๔ ตำบล</p> <p>กิจกรรมที่ ๓ ขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาน้ำล้น ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำสวัสดิการ สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม</p> <p>- ส่งเรื่องให้หน่วยงานรับผิดชอบแก้ไข</p> <p>- ติดตามผลการแก้ไขปัญหา</p> <p>กิจกรรมที่ ๔ ขับเคลื่อนของค์กรเกษตรกรรายสินค้า จัดตั้งปีที่ผ่านมาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๓ ของจำนวนของค์กรเกษตรกรรายสินค้าที่จัดตั้งปีที่ผ่านมา</p>	๑๑.๑๖ ล้านบาท	๑๑.๑๖ ล้านบาท	๑๑.๑๖ ล้านบาท	๑๑.๑๖ ล้านบาท	๑๑.๑๖ ล้านบาท	<ul style="list-style-type: none"> - สภจ./สภจ - อบท. - คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบล - หน่วยงานราชการ - องค์กรภาคประชาชน - เอกชน - ชกส.

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น	โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเกษตร โดยภาคการเกษตรสร้างให้เกิดความแตกต่างของสินค้าเกษตรหรือกรรมวิธีการผลิตแปรรูปและการตลาดที่แตกต่างเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น	เพื่อสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเกษตร โดยยกระดับและสร้างให้เกิดความแตกต่างของสินค้าเกษตรหรือกรรมวิธีการผลิตแปรรูปและการตลาดที่แตกต่างเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น	เกษตรกรหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรสามารถสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเกษตรจังหวัดละ ๑ นวัตกรรมต่อปี หรือปีละ ๓/๓ นวัตกรรมรวม ๕ ปี จำนวนทั้งสิ้น ๓๘๕ นวัตกรรม	๑) สกจ.ร่วมกับคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรอำเภอเป้าหมาย รวบรวมผลการศึกษา วิจัยนวัตกรรมเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ พร้อมประสานความต้องการองค์ความรู้นวัตกรรมเกษตรดังกล่าวจากเกษตรกร หรือกลุ่ม/องค์กรที่สอดคล้องกัน ๒) จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรเป้าหมายที่สนใจเข้าร่วมโครงการ พร้อมกำหนดปฏิทินงานสร้างนวัตกรรม ๓) จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรเป้าหมายร่วมปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดนวัตกรรม ๔) ให้คำแนะนำแก่เกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกรเป้าหมายจัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิถีปฏิบัติและผลการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมตามขั้นตอน ๕) จัดประกวดให้รางวัลยกย่อง และรวบรวมข้อมูล ผลงานนวัตกรรมเกษตรของจังหวัด	๐.๖๙๓	๕.๐๘๓/๓	๕.๐๘๓/๓	๕.๐๘๓/๓	๕.๐๘๓/๓	- สกจ./สกจ. - คณะผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสภาเกษตรกรตำบล/อำเภอ - หน่วยงานที่มีองค์ความรู้เทคโนโลยี - อบท. - ภาคราชการ - ช.ก.ส. - สกช.

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย (ต่อ)

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
ส่งเสริมให้ กรรมการและ พนักงานของ องค์กร เกษตรกรและ ยุวเกษตรกรมี ความรู้ในการ จัดการองค์กร และการดำเนิน ธุรกิจ/กิจกรรม รวมทั้งการ สร้างเครือข่าย	โครงการ เสริมสร้าง ยุวเกษตรกร หรือทายาท เกษตรกร	๑.เพื่อให้ นักเรียนใน สถานศึกษา ได้มีความรู้ ด้าน การเกษตร สามารถ ช่วยงานใน ครอบครัวหรือ ยึดเป็นอาชีพ ต่อไปได้ใน อนาคต	๑.ให้ความรู้ นักเรียนใน สถานศึกษา จังหวัดละ ๑ สถานศึกษาๆ ละ ๑๐๐ คน รวม ๓,๓๐๐ คน	๑.กิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้าน การเกษตรในสถานศึกษา ๑.๑ ประสานความพร้อมของ เกษตรกรต้นแบบในการถ่ายทอด ความรู้การทำกรเกษตรให้ นักเรียนในสถานศึกษา ๑.๒ ประสานงานสถานศึกษา ในการเข้าร่วมโครงการจังหวัดละ ๑ สถานศึกษา ๑.๓ เกษตรกรต้นแบบและ สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ด้าน เกษตรทั้งภาควิชาการและ ปฏิบัติการกับนักเรียนใน สถานศึกษาตามแผนจัดการ เรียนรู้ ๑.๔ นักเรียนร่วมกับ ผู้ประกอบการและชุมชนดำเนินการ ผลิต แปรรูป และตลาด	๐.๓/๓/	๓/๓/๐	๓/๓/๐	๓/๓/๐	๓/๓/๐	-สภจ. สกจ. -สถานศึกษา -ผู้ประกอบการ -นักเรียน -เกษตรกรต้นแบบ -อปท. -เอกชน -หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย (ต่อ)

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน รับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
ส่งเสริมให้ กรรมการและ พนักงานของ องค์กร เกษตรกรและ ยุวเกษตรกรมี ความรู้ในการ จัดการองค์กร และการ ดำเนินธุรกิจ/ กิจกรรม รวมทั้งการ สร้าง เครือข่าย	โครงการ เสริมสร้างยุว เกษตรกร หรือทายาท เกษตรกร	๒. เพื่อสนับสนุนผู้ ที่สนใจทำ การเกษตรให้ ได้รับความรู้และ เทคโนโลยีในการ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมและ การจัดการฟาร์ม ยึดถือเป็นอาชีพ หลักเพิ่มมากขึ้น	๒. สร้าง เกษตรกรรุ่น ใหม่อำเภอละ ๑ คน รวม ๔๔๔ คน	๒. กิจกรรมสร้างเกษตรกรต้นแบบรุ่น ใหม่ด้านการจัดการฟาร์ม ๒.๑ สรรหาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความ สนใจเข้าสู่อาชีพการเกษตรพร้อมที่จะ เรียนรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อำเภอละ ๑ คน ๒.๒ จัดอบรมหรือประสานงานให้ เกษตรกรเข้ารับการอบรมกับสถาบัน/ หน่วยงาน/องค์กร ที่จัดอบรมเพื่อพัฒนา ความคิดและความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม และด้านการเกษตรตามความต้องการของ ผู้เข้าร่วมโครงการ ๒.๓ จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรุ่น ใหม่และประสานเกษตรกรต้นแบบเป็นที่ เลี้ยง ๒.๔ ให้มีการคัดเลือกกันเองเพื่อเป็น เกษตรกรรุ่นใหม่ต้นแบบจังหวัดละ ๑ คน ๓. กิจกรรมพัฒนาหรือจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ การเกษตร ๓.๑ ประสานสัมมาชีพต้นแบบและ เกษตรกรต้นแบบเป็นศูนย์เรียนรู้การเกษตร ๓.๒ เผยแพร่ข้อมูลศูนย์เรียนรู้ ๓.๓ เกษตรกร ประธาน เข้าศึกษาเรียนรู้	๑.๐	๔.๕๒	๔.๕๒	๔.๕๒	๔.๕๒	- สภจ. สภจ. - อปท. - หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง - ภาคเอกชน - เกษตรกร ต้นแบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

กลยุทธ์	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน รับผิดชอบ
					๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
การจัดตั้ง และสร้าง เครือข่าย ของ เกษตรกร องค์กร เกษตรกร รายสินค้า รวมทั้งการ สร้าง เครือข่าย	โครงการ จัดทำ แผนพัฒนา เกษตรกรรม ตำบลเป็น เกษตร อุตสาหกรรม	ปรับระบบการ ผลิตและ การตลาดสินค้า ของเกษตรกรใน ตำบล สร้าง มูลค่าเพิ่มใน รูปแบบเกษตร อุตสาหกรรม และ SMEs เกษตร	ส่งเสริม สนับสนุน เกษตรกร หรือ องค์กรเกษตรกร พัฒนาเป็นเกษตร อุตสาหกรรมหรือ SME เกษตร จำนวน ๑,๓๒๕ ตำบล (ร้อยละ ๑๓ ของ ตำบลที่จัดทำ แผนพัฒนา เกษตรกรรมในปีที่ ผ่านมา)	ขับเคลื่อนองค์กร เกษตรกรรายสินค้าที่ จัดตั้งปีที่ผ่านมาเป็น เกษตรอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๓ ของ ตำบลที่จัดทำ แผนพัฒนา เกษตรกรรมในปีที่ ผ่านมา)	งบประมาณอยู่ในโครงการจัดทำ แผนพัฒนาเกษตรกรตำบลเป็นเกษตร อุตสาหกรรม ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แล้ว					- สภจ./สภจ. - อบท. - คณะ ผู้ปฏิบัติงาน สภาเกษตรกร ตำบล - หน่วยงาน ราชการ - องค์กรภาค ประชาชน - เอกชน - ชกส.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ